

Apokalipsis

Yo'owe Jesukrijtota, ju'u aapo'ik ju'uneiyaa teboka'u

1 Ini'i juna'a, ju'u, Liojta, Jesukrijtota ju'uneiyaatuaka'u. Junuen, aapo'ik, jume' nesauta joammeu, aet am tejwaane' betchi'bo. Juka' chukula, baa yeu weenemta. Aapo Jesukrijto intok, inika'a bitnaamta a' ju'uneiyaa tebok, ankelejta a' nesaureowata, Joan teamtau a' bittuakai. ²Aapo ju'u Joan teame intoko, si'imeta a' bichaka'u betana, lutu'uriata teuwaala. Intok aapo, achai Liojta betana nok lutu'uriata a' ju'uneiyaa, juka'a, Jesukrijtota betana lutu'uriateita.

³Tua alleenee ju'u a' nokame, intok tua alleenee ketchia, wame'e, Liojta betana weyeka, inim ji'ojteita nokamta a' jikkajame. Intok inim ji'ojteita a' teuwaapo aman jiapsame. Bwe'ituk ju'u taewai yuma'aseka weye.

Ju'u Joan, woo busan te'opommet, Krijtota sualemmeu ji'ojte

⁴Inepo, Joan teame, bwiaraa Aasia' tea'po, woo busanika jume' te'opommet, Krijtota sualemmeu ne ji'ojte. Achai Liojta betana,

yanti elaka jiapsiwamta intok tu'ikue enchim alleenee'uta emot aune. Ju'u i'an jiapsamta betana, intok che'a bat naatekai, intok ket chukula, jiba betchi'bo tuneemta betana. Intok woo busanika, jume' ama yo'o nesaweka a' kateka'abichapo, jiapsaka ama aneka, a' tu'u jiapsiwata, yuma'isi aet a' ayuka'uta a' teuwaame betana. ⁵Intok ketchia, Jesukrijtota betana, ju'u, Liojta betana si'imeta juka' lutu'uriata yeu a' machiaka a' teuwaame. Intok che'a bat, ju'u, mukuka, juchi jiabijtekame. Intok aapo, inim si'ime yo'o nesaweme bepa yo'o nesawe.

Jesukrijto, aapo itom nake, intok itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoeka, ame betana itom jinne'uk, kuuset mukuka, a' ojbowata wo'otakai. ⁶Intok aapo, aapo'ik benasi, si'imemmeu itom yo'o ya'ari, intok yoemrata, aapo'iku bicha a' nokria betchi'bo, itom yo'o ya'ari. Junuen, aapo'ik, achai Liojta betana a' tekilta joone' betchi'bo. Aapo'ik eiyaawaka a' yo'orinaa'u, intok si'ime ya'uraata bepa a' nesaunee'u, jiba yuu betchi'bo au lutu'uriatune. Tua junuentune.

⁷Ake'em a' mammate, ju'u Krijto, namupo a'abo ko'om weene. Kaabe

yeu be'eeka a' bitne. Kia jume'e, jikot a' ya'a tebokame juni'i. Intok si'ime ju'u inim, ka nanau machi yoemra, junak a' bichaka, bwanne. Joewi. Tua junuentune.

⁸“Inepo nee juna'a, che'a bat, kee jita ayuo, jiba jiapsame. Intok ju'u, si'imekut chukula, jiba yuu jiapsineeme. Jume' leetam, Alpa intok Omeka teame benasia”, ti jia ju'u achai Lios, ju'u si'imeku yumaka utte'akame. Ju'u i'an jiapsame, intok che'a bat naataka intok ket chukula jibapo betchi'bo tuneeme.

**Krijtota teekau, yo'orisi
katekamta, a' bichaka'u**

⁹Inepo Joan teame, Krijtopo ne emo mak weri. Intok emo benasia ne ae betchi'bo jikot ino bicha. Intok, yo'otaka itom annee'uta ne a' bitbae. Intok Jesukrijtota betana aniawaka, a itom bo'lo bicha'po. Inepo, bawepo ili bwiata yeu kateka'po, Patmoj tea'po nee tojiritukan, achai Liojta betana nok lutu'uriata, juka' Jesukrijtota betana lutu'uriateita, yeteu in a' teuwa' betchi'bo. ¹⁰Junama'a intok, senu lominko taewait inen yeu siika. Liojta tu'u jiapsie aniawaka ne ama aanen. Junak intok, in amapo, jiawaita utte'akamta ne jikkajak, sisi'iwook kusiata jiawaita benak, ¹¹inen neu jiamta:

—Ineponee juna'a, ju'u che'a bat, kee jita ayuu, jiba jiapsame. Intok ju'u, si'imekut chukula, jiba yuu jiapsineeme. Jume' leetam Alpa intok Omeka teame benasia. Lipropo a' ji'ojte, juka' em bittuawa'uta. Junaka'a intok,

jume'e, bwiaraa Aasia' tea'u woo busani, jume' te'opom be'eka tana a' bittuane. Jume' bwere jo'aram, Eepeso' tea'u, intok Ejmiirna' tea'u, intok Perkamo' tea'u, intok Tiatiira' tea'u, intok Saartij tea'u, intok Pilareelpia' tea'u, intok Laorisea' tea'u jokammewi.

¹²Ne intok, au bicha kuaktek, ju'uneebaekai, jabeta junuen jiaka neu a' noka'apo. Junak intoko, amau kuakteka, woo busanika jume' kanteelam ama jaja'abwawaa'um, sawai tomie ya'arim ne bichak.

¹³Juname'e woo busan kanteelam ama jaja'abwawa'um nasuku intok, senuk, inim yoemta benak ne bichak. Wokimneu ko'om tajtia, tebem supekamta, intok tawiu jikat, wikosa, sawai tomie ya'arikue au suma'ik ne bichak. ¹⁴Jume' tettebe a' choniwam, tosali, bwala boata benaekan. Tosai sapam benasia. Jume' intoko, a' pusiwam, tajim mamachiaka'abenaekan.

¹⁵Aapo'ik jume' a' wokim, kopreta, tajipo tu'u ya'arita benasi mekka bebeojkoekan. Ju'u intok, nokaka a' jiawai, bawe ba'a biaktiam mayoau yumaka, kusisi am jia'a benasi jiaan. ¹⁶Batatana a' mampo, woo busanim chokekan. A' tenpo betana intoko, teebe kuchi'im, nau bicha bwawiaka yeu weyen. Ju'u a' pujbawa intoko, ta'ata, unnaa a' utte'aka'a benasi machiakan.

¹⁷Inepo a' bichakai, a' wokiwamneu, mukiata benasi ne wechek. Taa aapo, a' batatana a' mamammea net mamteka intok inen neu jiaak:

—Kat majjae. Ineponee juna'a ju'u che'a bat, kee jita ayuu, jiba

jiapsame, intok ju'u, si'imekut chukula, jiba yuu jiapsineeme —ti neu jiiak—. ¹⁸Inepone juna'a, ju'u jiapsame. Mukukan ne. Taa i'ani, jiba betchi'bo ne jiapsa. Inepo utte'ak, intok neu lutu'uria, jume' kokkoneeme in am jinne'une' betchi'bo. Intok jume' kokkosukame, jiabijtetua' betchi'bo. ¹⁹A' jii'ojtenee juka' em bichaka'uta, juka' i'an ayukamta, intok ket, juka' che'a chukula auneemta. ²⁰Inii' juna'a ju'u ka em aet ju'unea'u, jume' woo busanika chokim in batatana mampo, em bichaka'um intok jume' woo busanik kanteelam ama jaja'abwawa'um, sawai tomie ya'arim betana. Jume' woo busan chokim, woo busanika te'opom be'ekatana, Liojta nok lutu'uriata weiyaaneeme teuwaa. Jume' woo busan kanteelam ama jaja'abwawame intok, jume' woo busan te'opom teuwaa.

Liojta betana nooki, woo busan te'opommeu weyeme: Ju'u Eepeso' teamtau weyeme

2 'Bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po, Krijtota sualemmeu weyekamtau jii'ojtene. Junuen jii'a, ju'u, batatana mampo jume' woo busani chokim jipueme, intok woo busan kanteelam ama jaja'abwawa'um sawai tomie ya'arim ja'abweka' nasuk naj weyeme. ²Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta nee a' ju'uneiyaa. Intok juka' bettesi machika tekilta em joa'uta. Intok ka jain eaka a em bo'o bicha'uta. Intok ne ju'unea, jume' ka tu'ik bo'o jooriame, tua ka em am bibitpea'po. Ju'uneane, jume' Krijtota betana

emo yeteu bittuarim ti jiame, intok em am ju'uneiyaabaeka'po. Taa ka lutu'uriapo juname'em. Intok empo am ju'uneiyaala, ka lutu'uriata bem teuwaa'po. ³Ka seej chukti eaka, empo binwa a bo'o bichak. Intok jiokot empo emo bitlaa. Intok ka a' rojiktakai, empo tekilta yu'in ya'ala em nemak eaka, nee betchi'bo a' joakai. ⁴Taa senu weyemta ne e tana ju'uneiyaa ka tu'ik. I'an ka bat naataka em nee nake'u benasi em nee nake'uta. ⁵Junuen san empo, bat naataka ju'u tua em nee nak ta'aaka jiapsisuka intok i'an ka junuen em nee nake'u waateka, iniat emo temaine, intok bat naataka benasia juka' em bo'o jooria'uta a' joonee nee nakekai. Bwe'ituk ka inien tuko, ineponee lauti enchi beje'eka eu sikaa, jume' Liojta yoemiam nasuk juka' tu'ika et ayuka em a joa'uta, ka intok et a' bittuane. Ala inii' ka inien tune, ka tu'ik betana ta'abwisi enchi eao. ⁶Junuentaka juni'i, ika'a ne tu'ik ne e tana ju'uneiyaa. Juka'a, jume' nikolaitam ti teuwaawame joa'uta, ka em bibitpea'u. Ket juka' in ka tu'ure'uta. ⁷Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsi betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta. Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yuu sajakame, juya, jiba yuu jiapsiwamta yetet autuame, jume' a' takawam, jum ujyoika, achai Liojta jiapsa'po ayukame, ne am bwa'atuane.

Ju'u nooki, Ejmiirna' teamtau weyeme

⁸'Bwe'u jo'ara Ejmiirna' tea'po, jume' Krijtota sualemmeu weyekamtau ket jii'ojtene. Junuen

jiia ju'u, che'a bat kee jita ayuuu jiba jiapsame, intok ju'u, si'imekut chukula, jiba yuu jiapsineeme, ju'u, mukuka intok juchi jiabijtekame. ⁹Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta ne a' ju'uneiyaa. Intok ju'u em jiokot emo bitla'uta juni'i, intok tua em kaita atteasuka'uta. Taa lutula wee'po empo, ne tana weyemat, kaita'po jiokot eakai. Intok jume' emo juriom ti jiame, juka' ka tu'isi bem et noka'uta ne ju'uneiyaa. Taa juname'e, bebeje'erita mak eaka jiba nau emo totoja. ¹⁰Em ae jiokot emo bitnee'u betana, ka majjaune. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri, emo betana watem jiokot emo bittuane am eta'ateboka, junuen enchim si'imem ju'uneiyaana' betchi'bo. Intok eme'e, ili juebena ta'apo jiokot eene. Taa empo, nee betchi'bo me'enaaka juni'i, inim em jiapsa'po tajtia net eaka jiapsine. Inepo intoko, jiba yuu jiapsiwamta ne enchi bittuane, jita ujoyik em yo'onee'u benasia. ¹¹Ju'u, a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta. Jume'e, ka tu'ik kaita ya'arika, tu'isi yeu sajakame, jiabijtetuawaka, intok inia mak woisi, juka' jiba betchi'bo kokkowamta, kaachin a' bitne.

Nooki, Perkamo' teamtau weyeme

¹²Bwe'u jo'ara Perkamo' tea'po jume'e, Krijtota sualemmeu weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u, tebem, nau bicha bwawim kuche'ekame. ¹³Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta ne a' ju'uneiyaa. Intok ne ju'unea, bebeje'erita, yo'otaka ane'epo em jo'aaka'po.

Intok junuentaka juni'i, empo, nee betana weyemta ka koptaka a' bo'o jooria. Kia juka' Antipaj teamta a' jiapsao, juka'a, ka a' koptaka, nee betana weyemta teuwaamta, jum emo nasuk jum bebeje'erita a' ane'epo, nee betchi'bo a' me'ewako juni'i. ¹⁴Taa ne ili jaikik weyemta ne ka tu'ik e tana ju'uneiyaa. Junama'a bwe'u jo'ara Perkamo' tea'po, waatem jume'e, Balaam tuka'uta yee majtaka'uta ka su'u tojibaeme em ama am jipue'uta. Juna'a, ju'u seenuk, Balak tuka'uta a' nok tejwaak juka' Ijra'eel yoemrata juka' ka tu'ik ya'atua' betchi'bo. Juname'e, wakajta, jume' ka tua liosimtaka yo'oriwame betchi'bo su'arita, am bwa'atua' betchi'bo. Intok juname'e, ka am jubeka juni'i, jaamuchimmak emo am tu'urituakai. ¹⁵Ketchia, empo, junama'a waatem jume' Nikolaitam teame bem yee majta'uta ka a' su'u tojibaeme ama am jipue. Ket juka' tua ka in tu'ure'uta. ¹⁶Junuen san empo emo temaine. Bwe'ituk ka junuentuko, lauti ne eu sikaa, intok juname'e ne beje'eka nassuane, jume' tebe kuchi'im in tenpo yeu weyemmea. ¹⁷Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta. Juka'a, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sikamta, Liojta betana mana' teaka, bwa'amta ka ju'uneiyaawamta ne a' bwa'atuane. Intok junaka'a, ili tossaalai tetata ne a' makne. Junama'a tetapo, bemelaka team weene. Kaabe am ta'aane. Ju'u, juname'e mabetakame, aapo jiba am ta'aane.

**Ju'u nok lutu'uria, Tiatiira'
teamtau weyeme**

¹⁸Bwe'u jo'ara Tiatiira' tea'po, jume' Krijtota sualemmeu weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u Liojta yoemia, ju'u, tajim benam pusekame. Intok kopreta, tajipo tu'u ya'arituka'abenam wokekame. ¹⁹Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta ne a' ju'uneiyya, em nee nak ta'aa'uta. Intok tu'isi em nee sual ta'aa'uta. Intok nee betana tekilta em joa'apo. Intok ka jain eaka a em bo'o bicha'uta. Intok ket ne a' ju'uneiyya, bat naataka bepa nee betana weyemta, i'an, che'a juni'i em a' joa'apo. ²⁰Taa ne senu weyemta e tana ju'uneiyya ka tu'ik. Juka' jamutta, Jesabel teamta em ama a' tu'ure'uta. Juka' Liojta betana ju'uneetuawaka, aapo yeteu au noka'ati jiamta. Taa juna'a, yee a' majta'ue, jume' nee betana tekilta joame, am bai tatta'aa. Junuen, jume' ka lutu'uriapo liosimtakai yo'oriwame betchi'bo ayukamta, am bwa'atuakai intok jaamuchimmak emo am tu'uritu. ²¹Inepo, junae jamuttat binwa ne aet bo'o bichak, junuen au a' temaine' betchi'bo. Taa aapo ka junuen aubae. Intok ka a' su'u tojila juka' tua ka tu'ik a' joa'uta. ²²I'an intoko inepo ne junaka'a jamutta, ne a' ko'okoi tatapne. Intok jume' junuen aamak ka tu'isi aneme, jiokot ne emo am bittuane, ka emo am temaeko. Intok i'an junaka'a joa'uta, ka am su'u tojako. ²³Intok jume'e, junae jamutta yeu pu'arim ne am su'ane. Intok junuen si'ime jume' Krijtota sualeme a'

ju'uneiyyaane, eerita yuma'isia in a' ju'uneiyya'po, intok juka' jiapsita juni'i. Enchim intoko we'epulaim ne, emou a' lutu'uriatuka'po aman, a' na'ikiane. ²⁴Taa emo betana jume' waatem, bwe'u jo'ara Tiatiira' tea'po jo'aakammeu, wame'e, ka junaka'a yee majtawamta a' jikkajibaeme intok kia juka'a, juname'e, bebeje'erita betana weyeka, obiachika, kaabeta aet ju'unea'ati bem a' teuwa'uta, ka a' ju'uneiyyaame, kaita intok ne juka' bettesi maisi machik ne enchim bittuane. ²⁵Taa eme'e, juka' enchim ju'uneiyyaaka enchim ta'aa'uta, ka aawas kopteka, aet jiapsine, in aman notte'u tajtia. ²⁶Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sajakame, intok bem jiapsa'u tajtia, bichau bicha juka' in am joo i'a'uta a' joame, juname'e ne utte'ata amet autuane, inim yoemratau bem yo'otune' betchi'bo. ²⁷Junuen, juka'a, in achai Liojta in yo'otune' betchi'bo, utte'ata net a' autua'a benasia. Intok juname'e, inim si'ime juka' ka nanau machika yoemratau yo'otaka nesaune. Sisi'iwook barata jipueme benakai. Juname' nasuk jume' ka tu'isi jiapsame, am babu soto'im tuka'a benasia, am jamtane. ²⁸Intok ketchia, inepo ne, ketwoo juka' chokita yeu weamamta ne am makne. ²⁹Ju'u a' mammatebaeme, a' jikkajine, juka' Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

**Ju'u nok lutu'uria, Sartij
teamtau weyeme**

3 'Bwe'u jo'ara Sartij tea'po jume' Krijtota sualemmeu weyekamtau

ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u, Liojta betana tu'isi jiapsita, yuma'isi yetet a' autuame. Intok jume' woo busan chokim jipueme. Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta, ne a' ju'uneiyaa. Intok ka wepulsu nee betchi'bo jiapsaka, ka tua nemak eaka, mukiata benasi em machiaka'po ne ju'unea. Watem betana nee betchi'bo jiba em jiapsa'po ju'uneiyaawaka juni'i. ²Aet emo suuane, intok juka' watek emo nasuku, lu'utiseka weye'uta, a' jinne'une. Bwe'ituk juka' em bo'o jooria'uta, in achai Liojta bichapo ka junama wa'am em a' joa'apo nee a' ju'uneiyaala. ³Junuen san au waatine, juka' em majtawaka em mabetriu. Ka a' koptanee intok aet emo temaine. Bwe'ituk ka junuen enchi aet emo suuao, senuk, jita etbwaabaeka a' weye'e benasia ne eu yebijne, empo ka ju'uneenee jak weyeo junuen in aune'po. ⁴Junuentaka juni'i, empo, junama'a bwe'u jo'ara Sartij tea'po, waatem, ka jaikika ama jipue, tu'isi jiapsaka, ka tu'ik ka joame. Juname'e intok, tossassaalai tajo'oreka nemak rejtime. Bwe'ituk junuen junammeu lutu'uria. ⁵Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sajakame, tossassaalaik tajo'ota atteatuanaa. Intok inime'e team, jume' jiba yuu jiapsineeme ji'ojteipo, ne ka am tucha'ariane. Ala, inepo, achai Liojta bichapo intok jume' aapo'ik ankelesim bichapo, nemak bem ea'po ne ama a' teuwaane. ⁶Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

**Liojta betana nooki,
Pilareelpia' tea'u weyeme**

⁷Bwe'u jo'ara Pilareelpia'
tea'po, jume' Krijtota sualemmeu

weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u a aet yoem'etetuka tu'ik joame, Lios. Ju'u, Labiituka'uta benasi yo'o nesaweme. Juka' aapo'ik ya'abae'uta, kaabe a' wiutane. Intok juka' aapo'ik ka yaa i'a'uta, kaabe a' ya'ane. ⁸Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta ne a' ju'uneiyaa. Junuen san, senu lutu'uriata enchim a' maki, junaka'a kaabe a enchim a' u'aane. Empo ka jaikik utte'awakai juni'i, nee betana juka' nok lutu'uriata, empo a' nok jikkaja. Intok em nee suale'uta, a' teuwaa. ⁹Junuen san, inepo, jume' bebeje'eritamak eaka nau yaajame, jume' ka lutu'uriata teuwaame, jume' emo juriom ti jiame, taa ka lutu'uriapo juname'em. Intok inepo, bempo'im, em kateka'u ne am tojine, bem eu bwanne' betchi'bo, junuen in enchi nak ta'aa'po, bem ju'uneene' betchi'bo. ¹⁰Nee betana, empo juka' nesaurita a' ya'ari, ka seej chukti eaka a bo'o bichakai. Intok inia betchi'bo san inepo, si'ime inim yoemrata, jikot au a' bitneeo taewaita a' yumako, junae, si'ime jume' inim jiapsame ji'obilaaaka am ju'uneiyaakai, junak ne enchi anianee tu'isi em ama yeu weene' betchi'bo. ¹¹Lauti ne a'abo weene. Juka' em mabetrika em ju'uneiyaa'uta, ka a' koptaka, aet jiapsine. Junuen juka' tu'ika nee betana em mabetnee'uta, kaabeta, em joo'ea'uta joaka, enchi kobaka, a' mabetne' betchi'bo. ¹²Ju'u, juka' ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu weyeme, achai Liojta jiapsa'po, ne che'a a' eiyaa tebone. Intok junama'a jiba betchi'bo, ama tawane. Intok inepo, juname'e, Liojta betana jume' team

ne a' teatuane. Intok ketchia, jume' in bemela team, intok achai Liojta bwe'u jo'ara Jerusalem teamta, teekapo, Liojta kateka'a betana a'abo ko'om weyemta, juname'e team ne a' teatuane. ¹³Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

**Liojta betana nooki,
Laorisea' tea'u weyeme**

¹⁴Bwe'u jo'ara Laorisea' tea'po jume' Krijtota sualemmeu weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u lutu'uriapo a aet yoem'leetume, ju'u, yuma'isi, Liojta betana lutu'uriata teuwaame. Ju'u, lutu'uriata jiba a' nokame. Ju'u, si'imeta juka' Liojta ju'unakteka'uta aet yeu sika'u. ¹⁵Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta nee a' ju'uneiyaa. Ju'uneane, nee betana weyemta, ka tokti em a' su'u tojilatuka'po, intok kia ka tokti si'imeku em aet jiapseka'po. Che'a tu'i ean, wepulsi jiba empo aet jiapseko, oo kia tokti em a' koptako. ¹⁶Taa empo, ba'am sukaeka'a benasi maachi. Intok junuen, ka unnaa sebekai, intok kia ka unnaa tatakai juni'i, tenpo ne enchi yeu to'one. ¹⁷Bwe'itik empo, yu'in emo tomek ti jiia. Si'imeta tu'isi eu weye'eti jiia. Intok kaita'po emo jikot ea'ati jiakai. Taa empo tua kaita'po alleewamta et ayu'upo ka ju'unea. Jikot maisi'ee maachi. Intok empo, nee bichapo, tua kaitae emo ania machika intok kaitae emo a'anaa maachi. Intok ket ka bichamta bena si'ee maachi. ¹⁸Junuen san ne enchi tejwaa, sawai tomita, tajipo tu'uteita em

neu jinune' betchi'bo. Junuen lutula wee'po, nee betana weyemtat ka jikot em eene' betchi'bo. Intok ket, tosai tajo'ota neu em jinune' betchi'bo, em a' tajo'otene' betchi'bo, intok ka ausu'lika em jiapsine' betchi'bo. Intok juka' puj jittoata neu a' jinune, pujpo em et a' yaaka, juchi em bitne' betchi'bo. ¹⁹Inepo si'imem jume' in nake'um, am nok tejwaa. Intok tu'isi bem jiapsine' betchi'bo, ne jikot emo am bittua. Junuen san beja, empo nee betana weyemtat jiapsine. Intok ka tu'ik betana emo temaine. ²⁰Ake'em a' mammate. Inepo, karita bichapo weyeka, a' ponamta benasi ne maachi. Senuk intoko, nee jikkajaka, intok nee kibachako, junama'a ne tawane. Intok junama'a, itepo nau ji'ibwane. ²¹Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sajakame, yo'otaka in annee'po, nemak bem joone'uta, ne ameu a' na'ikiane. Inepo'ik, ka tu'ik kobaka, intok achai Liojtamak, yo'otaka a' kateka'po in aamak yejteka'a benasia. ²²Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

Teekau, Liojta a' yo'oriwa'u

4 Iniet chukula intok, teekata au etapolaata benak ne bichak. Ju'u intoko jiawai, sisi'iwooki kusiata benakai, che'a bat ket neu nokaka'u, inen neu jiiak:
—A'abo ja'amu, intok iniat chukula, juka' yeu weenemta ne enchi a' ju'uneiyaatuane.
²Sep su, Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka, ne ama aanen. Junaman

teekau jikat intok, si'imem bepa yo'o nesawemta ama aet yeyesa'uta ne bichak, junama'a intok senu ama katekan. ³Ju'u intoko junama'a yo'oweta yeyesa'po katekame, tetata jajpe' teamta, ujoyoisi a' machiaka'a benasi ket senu teta, kornaliina' teame, ujoyoisi a' machiaka'a benasi machiakan. Intok aapo'ik kateka'po bepa, ko'oi, siari teta ejmeraalla' teamta benaka weyekan. ⁴Junae ama yeyesa'u konila, juchi watem, senu taka ama naikim, yo'owem ama joyoye'um ne bichak. Junama'a yo'owem joyoye'po, senu taka ama naikika ama jookan, tossassaalaik atteakai. Intok sawai tomie ya'arim, kobat amet jo'arikai. ⁵Junae yo'o ya'arita kateka'a betana, be'oktiam benaka yeu rejten. Jiawaim intok, yukuta jimma'a benasia. Intok junae bichapo, woo busani tachiriam beeten. Inime'e, Liojta, juka' aapo'ik tu'u jiapsiwata, yuma'isi aet ayuka'uta a' teuwaa. ⁶Ketchia, junae yo'ota kateka'abichapo, baweta benaka, intok bikriota benak naj mamachik ne bichak.

Junae kateka' nasuku intok ae konila, ju'unakteim naikika ama jiapsaka, jak chukti pupusekai ama aanen. ⁷Seenu, inime'e aman jiapsame betana, ouseita benaekan. Ju'u intok iniat cha'aka weyeme, iniamak wooi, beseota benaekan. Ju'u intok iniat cha'aka weyeme, iniamak baji, inim yoem pujbakamta benaekan. Ju'u intoko, iniat cha'aka weyeme, iniamak naikikai, bwe'u juchajita ne'e'benaekan. ⁸Juname'e naikika ama jiapsame, we'epulaka,

bubusanim masakan. Intok jak chukti pupusekai. Juname'e intok, tukaariat naa buusti ka yaateka: “Yo'orisi maachi, yo'orisi maachi, yo'orisi maachi, Lios, ju'u si'ime utte'akame. Ju'u che'a bat naataka weyeme, i'ani, intok chukula jiba yuu jiapsineeme”, ti jiakai.

⁹Intok jume' junama'a jiapsame, junuen Liojta junama'a yo'otaka katekamta, juka' jiba yuu jiapsamta yo'orisi a' eiyaaka intok a' bai sae'ebeleki, ¹⁰jume' senu taka ama naikika yo'owe, ae bichapo tonommea jajapte. Intok juka' jiba yuu jiapsamta, a' yo'ore. Intok sawai tomie ya'arim, kobat bem jo'arim, yo'o katekamta bichapo jojoa inen jiakai:

¹¹Achai, intok itom Lios, empo tua au lutu'uriak, em yo'oriwaka em eiyaanaa'u.

Intok ju'u em yo'o nesawee'u.
Bwe'ituk empo si'imeta
ju'unaktek.

Intok em junen ea' betchi'bo
ju'unakteitaka aayuk.

Jume' ji'osia ji'ojteim intok ju'u Bwala

5 Junak intoko, junama'a yo'oweta yeyesa'po katekamta, batatana a' mampo, ji'osia ji'ojteim, nat bijitim ne bichak. Juna'a, nau bicha amet ji'ojteitukan. Juname'e ji'osiam intok, woo busanisi suma'itukan. ²Intok senu ankelejta, ama butti utte'akamta ne bichak, kusisi nokaka inen nattermaemta: —Jabesa tua au cha'aka, jume' ji'osia ji'ojteim etapo betchi'bo, intok ammea am suma'im buttaa betchi'bo —ti jiakai.

³Taa kia teekapo intok inim bwiapo intok kia betuk juni'i, kaabe juname'e liprom am etaponeeme aanen. Intok kia am bitneeme juni'i, kaabe ama yuuman. ⁴Ne intok, tu'isi ne bwaanana. Bwe'ituk tua kaabe aanen, juname'e ji'ojteim etaponeeme. Kia juname'e am nokneeme intok am bitneeme juni'i, kaabe. ⁵Junak san, jume' junama'a yo'otaka jokame betana, senu inen neu jiiak:

—Kat intoko bwaana. Bwe'ituk ju'u Juraa' teamtat yeu saka'ariam betana, seenu, ouseipo ta'eewame, ket, juka' che'a yo'o ya'ari, Labiituka'utat yeu simria, juna'a, juname'e ji'osiam a am etapo betchi'bo, intok jume' woo busanisi ammea suma'im, chukta betchi'bo, yo'olataka yeu simlaa —ti neu jiiak.

⁶Junak intok san, jum, yo'ota yeyesa'po, intok jume' naikika ama jiapsame intok jume' junae konila, yo'otaka jokame nasuku, Bwalata ama weyekamta ne a' bichak. Juna'a, sejtul me'erita benaka juni'i. Woo busanim awakan. Intok woo busanim pusekai. Jume' intok, puusim, achai Liojta, juka' aapo'ik tu'u jiapsiwata yuma'isi aet ayuka, aniat yeu tajtia si'imekut naas a' bittualaa'uta, a' teuwa. ⁷Juna'a Bwala, jum jojoowaa'po, yo'otaka katekamtau sikaa, batatana mampo jume' liprom a' jipue'um nu'uka.

⁸Junaka'a, jume' liprom a' nu'uko, jume' naikika jume' junama'a aneka jiapsame, intok jume' senu taka ama naikika yo'otaka ama joka'um, Bwalata bichapo tonommea japtok. Juname'e yo'owe, we'epulaka, aapam jipuen intok

kopaalim ama toto'owa'um, sawai tomie ya'arim, tapunim weiyaan. Inime'e intok, Liojta yoemiam, au bicha bem emo nokria'uta teuwaan.

⁹Inime'e, bemela bwiikim bwiikan:

Empo au lutu'uriak, jume' liprom em am nu'uka intok jume' nat bepa, ammea am suma'im, am chukta betchi'bo. Bwe'ituk empo jikot ya'atuk, intok empo junuen me'etuka ojbota wo'otakai.

Junae, achai Liojta itom yoemiane' betchi'bo itom a' tu'u ya'ariak.

Si'ime yoemrata nasuku, ka nanau maisi machik nokame, aniat yeu tajtia jiapsame betana itom jinne'ula'e.

¹⁰Intok empo, achai Liojta betana, tekilta itom a' ya'ane' betchi'bo,

Itom yo'o ya'ari, intok yoemrata itom nokriane' betchi'bo.

Intok itepo, Jesukrijtotamak inim yoemratau yo'otune.

¹¹Sep, junama'a ne naas bitchukai, juebena ankelesim ne bichak intok bem jiawaita ne a' jikkajak. Junama'a yo'ota katekamta konila intok jume'e, naikika jiapsaka, jume' ama aneme intok jume' senu taka ama naiki yo'owem konila jokame, nape konila. Juname'e ankelesim ka a na'ikiatu maisi juebenaekan. ¹²Intok juname'e, unnaa kusisi inen jiiian:

Ju'u Bwala, me'etukame, si'imek bepa eiyaawatchisi maachik, Intok a' nesaunee'u, suawa intok ju'u si'imeku a' yuma'ane'u, Intok ju'u, si'imem betana a' eiyaanaa'u,

Intok yo'oriwaka a' eiyaanaa'u,
aapo'iku lutu'uria,
ti jiaan.

¹³Intok ketchia, si'imeta jiapsaka,
Liojta ju'unaktei ne jikkajak,
teekapo jiapsame, inim bwiapo
intok inia bwiata betuk jiapsame,
intok jume' bawepo intok junama'a
si'imeta anemta, inen jiamne ne
jikkajak:

Ju'u bem bwikrianaa'u, intok
eiyaawaka bem yo'orinaa'u,
intok ju'u bem nesaunee'u,
Ju'u che'a yo'otaka katekamtau
intok ju'u Bwalatau, jiba yuu
betchi'bo ameu lutu'uriatune,
ti jiakai.

¹⁴Jume' naikika ama jiapsame:
—Junuentune —tim jiaan.

Jume' intoko, senu taka ama
naikikai yo'otaka ama jokame
tonommea japtok, intok juka' jiba
yuu betchi'bo jiapsamta, a' yo'orek.

**Jume' woo busanika, ji'osiam,
ammea suma'im**

6 Junak intoko, juka' Bwalata
ne bichak, ji'osia ji'ojteim
woo busanikai ammea am suma'im,
juka' wepu'ulaik bat a' chuktako.
Intok jume'e, naikika ama jiapsame
betana, senuk kusisi, yukuta ru'uti
jia'a benasi:

—A'abo weye —ti jiamta ne
jikkajak.

²Junak intok, kaba'ita, tossaalaik
ne bichak. Ju'u intok aet yes
simeme, mampo, kuta wiko'ita
benak weiyaan. Kobat intok, sawai
tomie ya'aritaka aet yecha'awak.
Juna'a intok, junuen yo'olataka yeu
siika. Intok junuen naa buusti, juchi
wateku yo'obaekai.

³Juka' Bwalata, inia mak woika,
juchi juka' senuk, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk junama jiapsamta, inen
jiamta ne jikkajak:

—A'abo weye —ti jiamta.

⁴Junak intok, juchi senu kaba'i
sikiika ama yeu siika. Ju'u intoko
aet yes simeme, inim yanti
eewaka jiapsinaamta, a' lu'uta
betchi'bo, lutu'uriatuawak. Intok
inim jiapsame yoemrata, emo am
su'aa tuane' betchi'bo. Intok tebe
kuchi'im intok makwak.

⁵Juka' Bwalata, iniamak bajika,
juchi juka' senuk, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk, junama jiapsame betana
inen jiamta ne jikkajak:

—A'abo weye —ti jiamta.

Junak intok, juchi senu kaba'ita,
chukuik ne a' bichak, ama yeu
sikamta. Ju'u intoko aet yes
simeme, sisi'iwookta, betteawata ae
ju'uneiyaawa'uta, mampo weiyaan.
⁶Intok jume'e, junama'a jiapsaka,
aneme nasukun luula, senu jiwaaita
inen jiamta ne jikkajak:

—Wepul kiilo tiikota, woj mamni
tosai tomim, intok sebaarata, baji
kiilom, woj mamin tosai tomim
beje'ewaine. Taa juka' ochokok,
intok kia juka' pa'asi ba'awata juni'i,
tu'isi a' suuane —ti jiaan.

⁷Juka' Bwalata, juchi juka' senuk,
inia mak naikika, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk junama junuen jiapsaka
anemta, inen jiamta ne jikkajak:
—A'abo weye —ti jiamta.

⁸Junak intok, kaba'ita sia sawaik
ne a' bichak. Ju'u intok aet yes
simeme, Kokkowamta joame, ti

teakan. Junaet cha'aka intok, kokkoarim ane'u a' teuwaame, weyen. Inime'e, si'ime jume' inim jipsame, naikisia na'ikimteitaka, juname'e betana wepu'ulaik lu'uta betchi'bo, utte'ata mabetak. Junuen nassuawakai, intok tebaae intok ko'okoae, intok jume' inim juyapo juju'enaka, naikim wokekammea yee su'a betchi'bo.

⁹Juka' Bwalata, iniamak mamnika, juchi juka' senuk, ammea am suma'im, a' chuktako, Liojta yo'ori betchi'bo, mesa katekamta betukun, jume'e, Liojta betana nok lutu'uriata bem lutu'uriateka bem a' teuwaaka' betchi'bo su'awakame ne ama bichak. ¹⁰Intok inime'e, kusisi nokaka inen jiiak:

—Achai Lios, yo'o nesaweme, tu'ik ausu'lik tu'ureka intok a' joame. Intok em teuwaaka'uta, a' chuchupame, jakwoosa beja empoo am ya'uraa bittuanee intok itom ameu jujutne, jume' bwiau itom su'akame —ti jiiian.

¹¹Junak intok, juname'e, tajo'ota tossaalaik atteatuawak. Intok juname'e, juchi chuubaa bem yum jo'ene' betchi'bo tejwaawakan. Jume' amemak werim, Krijtota betana tekilta joame, am yuma'u tajtia. Jume' ket bempo'im benasi su'anaame.

¹²Juka' Bwalata, iniamak busanika, juchi juka' senuk, ammea am suma'im a' chuktako, bwe'uusi bwiaata au yoamta ne bichak. Ju'u ta'a, tajo'ota, chukuik benasi taawak. Ju'u intoko meeche, si'ime, ojbota beansi taawak. ¹³Jume' intok teekau chokim, bwiau ko'om yojtek.

Chuna ouwota, jekae utte'akamtae, siarim a' taka yojteka'a benasia.

¹⁴Ju'u teeka, bwe'u ji'osiata, au nat bijteka'a benasi, kaitatuk. Jume' intoko, kawim si'ime intok jum bawepo, ili bwiam yeu jokame, omot jootek. ¹⁵Jume' intoko, inim bwiaapo che'a yo'otaka, jume' reim teame, kau tesompo eusek. Intok junama'a kaupo bwere tetam nasuku. Jume'e, si'imekut yoemratau yo'o ja'abwaimmak, intok jume' totomekamemake, intok jume' watemmeu yo'o ya'arim, jume' jitat ju'uneaka utte'akame. Intok si'ime jume' tekokame, intok jume' ka tekokammak juni'i, junama eusek. ¹⁶Juname'e intok, kawimmeu intok jume' bwere tetammeu inen jiiian:

—Itot ko'om watteka, intok itom essone, juka' che'a yo'otaka katekamta, ka itom a' bitne' betchi'bo, intok juka' Bwalata, ama butti jikot yee a' tawaanee'uta, ka itou a' yuma'ane' betchi'bo.

¹⁷Bwe'ituk tua suum watchisi machika ju'u taewai yuma'asuk. Liojta aet yee jikot a' tawaanee'uta. Junama'a intok kaabe, Liojta beje'eka a' yo'olataka ama yeu weene.

Ijra'el yoemratat yeu katriam betana, jume' machilaakame

7 Iniat chukula intok, naiki ankelesim ne bichak, inim bwiaapo, jume' naiki jeekam tenne'e betana ja'abwekame. Juname'e, naiki jume' jeeka junuen, bwiat intok kia bawet juni'i, intok kia jita juyat juni'i, ka am tennine' betchi'bo. ²Ket juchi senuk

ankelejta ne a' bichak, ta'ata
yeu we'e betana jikau weyemta.
Intok juna'a, ju'u Lios, jiba yuu
jiapsamta betana, yee ju'uneiyaana'
betchi'bo, machilaata weiyaan. In'i
ankeles intok, tu'isi utte'aka amet
chaaek, naikika jume' ankelesim,
bwiapo jiapsame intok bawepo
jiapsame su'a betchi'bo utte'ata
mabetlammeu, inen jiakai:

³—Ka ameu suuane, jume'
bwiapo jiapsammewi intok kia
jume' bawepo jiapsammeu juni'i,
intok kia jume' juyammeu juni'i.
Jume'e, achai Liojta betana tekilta
joame, machilaata bem ta'anaa'uta,
koba meje'eku kee itom amet a'
yaako.

⁴Ne intok, junuen jume' bem
koba meje'eku machilaatuawakame,
bem jaikiaka'uta ne a' jikkajak.
Woo busan taka miilim ama naiki
miil. Inime'e junuen, woj mamni
ama woika, jume' Ijra'eltuka'uta
yoemiam betana yeu katriam,
we'epulaim be'ekatana, bem koba
meje'eku machilaatuawakame.

⁵Ju'u Juraa tuka'utat yeu
katriam betana, woj mamni ama
wooi miil, jume' koba meje'eku
machilaatuawakame. Ju'u Ruben
tuka'utat yeu katriam betana intok
woj mamni ama woori miil. Ju'u Gat
tuka'utat yeu katriam betana intok
woj mamni ama woori miil. ⁶Ju'u
Aser tuka'utat yeu katriam betana
intok woj mamni ama woori miil.
Ju'u Naptali tuka'utat yeu katriam
betana intok woj mamni ama woori
miil. Ju'u Manasej tuka'utat yeu
katriam betana intok, woj mamni
ama woori miil. ⁷Ju'u Simeon
tuka'utat yeu katriam betana intok,

woj mamni ama woori miil. Ju'u
Lebii tuka'utat yeu katriam betana
intok, woj mamni ama woori miil.
Ju'u Isakar tuka'utat yeu katriam
betana intok, woj mamni ama
wooi miil. ⁸Ju'u Sabulon tuka'utat
yeu katriam betana intok, woj
mamni ama woori miil. Ju'u Jose
tuka'utat yeu katriam betana intok,
woj mamni ama woori miil. Ju'u
Benjamin tuka'utat yeu katriam
betana intok, woj mamni ama woori
miil.

**Ju'u bu'uura, tosaik
asu'lik attekame**

⁹Iniat chukula ne, unnaa juebena
yoemrata ne bichak. Si'ime ka
nanau machika yoemrata intok
ka nanau maisi machik nokame.
Juname'e, ju'u che'a si'imem bepa
yo'ota kateka'po, intok ju'u Bwalata
bichapo ja'abwekame. Unnaa
juebenaka, kaabe a am na'ikian.
Intok juname'e ket, tojsassaalaik
atteakan tako sawata intok ket nuk
ja'abwekai. ¹⁰Si'ime kusisi inen
jiian:

Ju'u yee jinne'uwame, itom
achai Lios,
Che'a yo'otaka katekamta
betana,

Intok ju'u Bwalata betana weye,
ti jiakai.

¹¹Jume' ankelesim intok, si'ime,
ju'u che'a yo'ota kateka'akonila
ja'abwekan. Intok ket, yo'otaka
ama jokame konila, intok ket,
naikika, jume' ama jiapsaka aneme
konila. Inime'e intok, ju'u che'a
yo'ota yeyesa'abichapo, tonommea
ja'abweka, bwiau tajti ko'om cha'aka,
Liojta yo'oren, ¹²inen jiakai:

Inientune.

A' yo'oriwaka a' bwikrianaa'u,
suawata a' jipue'u,

Intok itom a' bai sae'u alleaka
au bicha teuwaanaa'u,

Intok a' eiyaanaa'u, che'a a' yo'o
nesaweka utte'ata aet ayuka'u,

Juna'a, itom achai Liojtau
lutu'uriatune, jiba yuu
betchi'bo.

Tua inientune.

¹³Junak intok, yo'otaka jume'
ama jokame betana, senu neu
nattemaek:

—Jabemsa inime'e, tojsassaalaik
tajo'orekame, intok jaku'ubosa
yajilam —ti jiaikai.

¹⁴Ne intok inen au jiaik:

—Achai, inimmek empo ju'unea,
nee tejwaane.

Aapo intok, inen neu jiaik:

—Inime'e juname'em, wame'e,
unnaa jiokot yee bittuwaka'po
yeu sajakame. Jume'e, Jesukrijtota,
Bwalapo ta'eewamta, ame
betchi'bo kuuset a' ojbowata
wo'otekamta, a' sualeka junae
Liojtamak emo tu'uteka intok
ka tu'ik kaita ya'ari benasi bem
mabetrimtunee'uta a' jajamekame.

¹⁵Junae betchi'bo, achai Liojta
yo'otaka a' kateka'abichapo aane.
Tukaariat naa buustia junama'a
te'opopo bem joo i'awa'uta joakai.
Ju'u intok, yo'otaka ama katekame,
aapo, si'imeku amemaktuka amet
jekkaneeme tu benane. ¹⁶Kaibu
intok tebae intok kia ba'ae juni'i,
jiokot emo bitne. Intok ju'u ta'a ka
jiokot am joone. Intok kia tatariata
juni'i, ka a' ine'ene. ¹⁷Bwe'itik ju'u
Bwala, junama'a che'a yo'otaka
katekamta mak aneme, aapo,

bwalam suuamta benasi amemak
annee. Intok jiba yuu jiapsi
betchi'bo, ba'am am ji'ituane. Ju'u
intok achai Lios, jakwoo juni'i ka
intok bem jiokot eene' betchi'bo
amemaktune.

**Woo busanika ju'u machilaa,
intok ju'u sawai tomie ya'ari
kopaalim a' tattaawaa'um**

8 Juka' bwalata juchi juka'
senuk, iniamak woo busanik,
ammea am suma'im, a' chuktako,
junaman teekau, chuubaa, kopala
taawak. ²Junama lautipo jume'
woo busan ankelesim, jiba Liojta
bichapo ja'abwékame ne bichak.
Juname'e, woo busan sisi'iwok
kusiam makwak. ³Chukula intok
ket, juchi senu ankeles ama yepsak,
sawai tomie ya'arita, kopaalim
ama tattaawa'uta weiyaakai.
Intok Liojta ama yo'ori betchi'bo,
mesata bichapo kiktek. Juna'a
intok, kopaalim benam juebenam
makwak. Junuen si'ime jume'
Liojta yoemiam, aapo'iku bicha
bem teuwa'a'u mak nau am kuuta'
betchi'bo. Intok junama'a, che'a
yo'ota yeyesa'abichapo, mesaa,
sawai tomie ya'arita, Liojta ama
yo'oriwa'po am joak. ⁴Ju'u intok,
kopaal bwichia, junae ankelejtá
mam betana, achai Liojta kateka'u
jikau yuumak. Jume' Liojta
yoemiam, aapo'iku bicha bem yee
nokria'u mak weyekai. ⁵Junak
intok ju'u ankeles, juka'a, kopaalim
ama tattaawa'uta nu'uka, junama'a
mesapo, oubammea a' tapuniak.
Intok junama'a, bwiapo ko'om
a' jimmaak. Junak intok unnaa
kusisi jiaik. Intok yukuta ru'uti jia'a

benasia, intok yuku beektia. Ju'u intoko bwia au yoyoak.

Jume' sisi'iwook kusiam

⁶Junak intok, jume' ankelesim, woo busanika, woo busanim sisi'iwook kusiam, am jiutua betchi'bo ama yeu japték.

⁷Senuk, bat juname'e ankelesim betana, a' kusiawata jiutuak. Junak intok tejam bwiau yojtek. Intok ketchia ju'u taji, ojbo kuraika bwiau ko'om yojtituawak. Ka tua, taa batte nasuk aman, jum bwiapo ju'u ayukame beetek. Junae beekika ju'u juya intok ju'u basso siarika beetek ketchia.

⁸Iniamak woika, juchi ju'u senu ankeles, a' kusiawata jiutuak. Junak intok, senu bwe'u kauta benakai, beeteka baweu ko'om jimmaatuk. Ju'u baawe intok, ka tua, taa batte nasuk aman, ojbotá benasi taawak. ⁹Intok ka tua, batte nasuk aman, si'ime ju'u bawepo jiapsame kokkok. Jume' intok ama bwere kari bebenam kanoam, ket jiba junae beekika ama mojaktek.

¹⁰Iniamak bajika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak. Junak intok, choki, unnaa bwe'uuka, teeka betana ko'om wechek. Tachiriata beete'e benasia. Ka tua, taa batte nasuk aman batwem intok jume' senne'ekam amet ko'om wecheka.

¹¹Juna'a choki intok, Ajenjo' tean a' chibueka' betchi'bo. Ka tua, taa batte nasuk aman, jume' ba'am ju'u chokita betchi'bo chibusi aayuk. Juebenaka intok juname'e ba'ammea kokkok. Bwe'ituk juname'e chibusi ayukai.

¹²Iniamak naikika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak.

Junak intok, ka tua taa batte nasuk aman, ju'u ta'a, ju'u meeche intok jume' chokim nasontuk. Junuen san, juname'e si'ime, ka machisi taawak. Intok junuen, ka tua taa batte nasuk aman, juname'e taewaimmet intok tukaariammet, kaita tachiriaturuk.

¹³Intok ket sepia, bwe'u juchajita benaka, senu ankelejta ne a' bichak intok a' jikkajak, mekka betana, teekapo nasuk luula ne'eeka. Intok tu'isi kusisi chaaemta:

—Tua jiokot ameu yeu weene, jume' bwiau jiapsammewi. Juchi wate jume' baji ankelesim, kusiam bem jiutuanee'um betchi'bo —ti jikakai.

9 Iniamak mamnika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak. Ne intok, teeka betana, chokita bwiau ko'om wechiata ne a' bichak. Juna'a choki intok, ankelejtakai, mekka ko'om wojo'oriata a' etapo betchi'bo, lutu'uriakai.

²Juna'a sep su, junaka'a ko'om wojo'oriata, a' etapok. Bwe'u bwichia intok junama yeu kikteek. Unnaa bwe'uuka, tajipo jitaa tattaawa'abenaku. Ju'u bwichia intok, junama'a wojo'oriapo yeu sikame, ta'ata ka machisi tawaak. Intok juka' jekata juni'i. ³Junama'a bwichiapo intok, bwere waka wo'ochim benaka ama yeu sajak. Inim bwiapo si'imekut ne'ekai. Jume' waka wo'ochim intok ket, utte'akan, inim, jume' machilim benasia. ⁴Juname'e, bwiapo juyata oo basota siulata intok kia jitaa ouwota juni'i, intok kia jume' bwere juyam, ka bem nasontene' betchi'bo tejwaaturuk. Alla juka' yoemrata,

koba meje'eku, achai Liojta betana machilaata ka a' jipume jiba tejwaawak. ⁵Taa juname'e, juka' yoemrata ka bem a' su'ane' betchi'bo au bittuawak. Ala, mamni mechammeu tajtia, ko'okosi bem am joone' betchi'bo jiba. Juname'e intok, yee jujjako, machilta senuk a' jujjaka'a benasia ko'okoekan. ⁶Juname'e taewaimmetchi, ju'u yoemra kokopeene. Taa ka kokkone. Intok junuen kokopeaka juni'i, kokkowame kaita tune.

⁷Juname'e wo'ochim, kaba'im nassuawa'u bicha kateme bebenakan. Bem kobammet, sawai tomie ya'arita bebenam amet jo'ariakan. Intok yoem pujbakame benakan. ⁸Jamutta tettebem a' choneka'a benasia, chonekan. Intok jume'e, bem tamim, ousei tamim bebenakan. ⁹Juname'e, si'ime bem takaa, sisi'iwookie bem emo ania benasia machiakan. Ju'u intok, juname'e masam jiawai, juebena kaba'i kaarom, nassuawa'u bicha tenne'e benasi jian. ¹⁰Jume' bem bwasiyam, machil bwasia benakan. Junaen wichakai. Intok juname'e, mamni mechammeu tajtia yoemrata bem ko'okosi joone' betchi'bo, bem bwasiampo utte'akan. ¹¹Juname'e wo'ochim, ameu yo'ota jipuen, bwiapo ko'om wojo'oriapo ankeles. Ini'i ankeles, ebreo nokpo Abbaron tean. Rieeko nokpo intok, Apolyon tea, ju'u jita lu'u lu'utame, ti teuwa.

¹²Wepulaka jaibu simsuk ju'u ama butti jikot emo bitwame. Taa ketuni juchi woika be'ee.

¹³Iniamak busanika, juchi ju'u senu ankeles, a' kusiawata jituak.

Junak intok jiawaita ne jikkajak, achai Liojta bichapo, mesa sawai tomie ya'arita betana yeu weyemta. ¹⁴Juna'a jiawai intok, juchi inia mak busanika, ju'u ankelejtaw, ju'u sisi'iwook kusiata jipuemtawi inen jiiak:

—Naikika, jume' ankelesim su'u tojine, jume'e, bwe'u batwee Eupraatej tea'anaapo suma'im —ti jiiak.

¹⁵Junuen jume' naiki ankelesim su'u tojtuk, ka tua, taa batte nasuk aman, yoemrata a' su'a betchi'bo. Bwe'ituk inime'e, jiba junama lauti betchi'bo intok junae taewaita intok junae mechata intok junae wasuktiata betchi'bo yeu pu'arimtukan. ¹⁶Juname'e betana jume' sontaom kakaba'ekame, bem jaikiaka'uta ne a' jikkajak. Juname'e intok, wooi sien miiyon tukan.

¹⁷Junuen san ne, juname'e kaba'im am bittuawak tenkupo benasia. Jume' intok amet kateme, tawit, sisi'iwookie emo pattalamtukan, sikiisia, teweesia intok sawaisi yoka'immea. Jume' intoko bem kaba'im, ouseim benam kokobakan. Intok inime'e, bem tenpo, taji, bwichia intok asupreta beete'e benasi yeu weaman. ¹⁸Ka tua, taa batte nasuk aman, ju'u yoemra iniae baji weemtae kokkok. Kaba'im betana tenpo yeu weyemtae. Tajie, bwichiae, intok asupretae. ¹⁹Bwe'ituk juname'e kaba'im, tenpo intok bwasiapo junuen utte'akan. Bwe'ituk juname'e, bem bwasiyam, bakotchim bebenakan, kokobakai. Intok junammea yee ko'okosi jooan.

²⁰Taa ju'u wate yoemra, tawakame, jume' inime'e bajika jikot yee joammea ka kokokame, ka tu'ik bem bo'o jooria'u betana, ka a' su'u tojak. Intok kia jume' ka tu'i jiapsim juni'i, jiba am yo'orekai. Intok kia jume' ka lutu'uriapo liosim yo'oriwame, sawai tomie oo tosai tomie oo sisi'iwookie, intok tetae intok kia kutae ya'arim, ka bichame intok ka jikkajame intok kia ka rejteme juni'i, jiba am yo'orekai. ²¹Intok kia bem yee su'anee'u betana juni'i, ka emo temaek. Intok kia yee sibowamta betana, intok jaamuchim, ka am jujubeka, bem amemak emo tu'uree'uta, intok kia juka' bem jita e'etbwa'u betana juni'i, ka a' su'u tojak.

Ju'u ankel, jume' ili liprom jipueme

10 Junak intoko, juchi senu ankelejta, tu'isi utte'akamta, teeka betana, namupo ko'om weyemta ne bichak. Intok a' kobawa bepa, teweika, sawaika intok sikiika, ko'oi, ae bepa jipuen. A' pujbawa intok, ta'ata benasi tachiriakan. Jume' intok, a' wokiwam, taji buaktiam ja'abwewa'a benaekan. ²A' mampo, ili ji'osiam etapويم jipuen. Intok batatana a' wokimmea, bawepo weyekan. Miko'otana intok bwiapo wokekan. ³Junak intok, utte'aka chaaek, ouseita a' jijia'a benasia. Junaka'a intoko junuen a' jijia'ko, woo busanika yuku jimaarim benaka, bem teuwaari jikkajituk. ⁴Woo busanika juname'e jiusuko, junaka'a bem teuwa'uta ne a' ji'ojtebaen, taa teeka betana

jiawaita inen neu jiamta ne a' jikkajak:

—Juname'e woo busanika junuen kusisi jikame teuwaaka'uta, empola a' ju'uneiyaane. Intok ka a' ji'ojtene —ti jiaik.

⁵Chukula ket ju'u ankeles, baweta bepa intok bwiata bepa weyeka, in bichaka'u, batatana teekau jikau mamtek. ⁶Intok juka' jiba yuu jiapsamta, juka' teekata, bwiata intok juka' baweta, intok si'imeta waka'a junama'a ayukamta ju'unaktemta, a' teuwaaka a' lutu'uriatekai:

—Kaita intoko bo'o bitwame tune —ti jiaikai—. ⁷Bwe'ituk juka' taewaita yumako, junak iniamak woo busanika, juka' ankelejta sisi'iwook kusiata a' jiu'ua taiteko, junak juka' achai Liojta, aapo'ik jiba ju'uneiyaaka yeu weenemta, jaibu a' yuma'asuka'uta ju'uneiyaanaa. Aapo'ik jiba inia betana jaibu jume' aapo'ik yeu pu'arim chukula yeu weenemta teteuwaame, bempo'im a' ju'uneiyaatuariaka'a benasia.

⁸Ju'u jiawai, che'a bat in jikkajaka'u, ju'u teeka betana weyeme, juchi wee'po neu nokaka, intok inen neu jiaik:

—Noolia, ju'u ankeles, baweta bepa, intok bwiapo weyekamtau sikaa, intok jume' ili ji'osiam etapويم, mampo a' jipue'um, am nu'une —ti neu jiaikai.

⁹Nejpo intoko junae ankelejtau ne siika, jume' ili ji'osia ji'ojteim intok ne au a'awak. Junak intok aapo inen neu jiaik:

—Jiba, am nu'ee, am bwa'ane —ti neu jiaika—, em tempo mumu ba'awam benasi kakane, taa am

bwa'asuko, chukula chibusi aune
—ti jiiak.

¹⁰Junak intoko, jume' ji'osiam,
ju'u ankelejta mampo ne am nu'uka.
Juname'e intok ne am bwa'aka.

Intok in tenpo kakaekan. Taa
chukula nee am bwa'asuko, chibusi
aayuk. ¹¹Sep ket inen neu jiuwak:

—Utte'a, juchi em a' teuwaane'po
juka' achai Liojta si'ime, ka nanau
machi yoemrata betana intok ka
nanau maisi machik nokame betana
intok jume' che'a yo'o ya'arim
betana, juka' a' teuwa'uta.

**Jume'e, woika, Liojta
betana bittuarim**

11 Junak intok, bakata benak
nee makwak, jita'a ae
tammachiawa'u benak. Intok inen
neu jiuwaak:

—Kikteka, sikaa, intok achai Liojta
te'opota a' jai beetchiaka'uta intok
juka'a, Liojta ama yo'oriwa'uta,
mesata, jai beetchiaka'uta a'
ju'uneiyaane. Intok jume' junama'a
aneka, Liojta yo'oreme am
na'ikiane. ²Taa junama'a te'opopo
pa'aria tana tebata mayoata, ka
a' tamachiane. Bwe'itik juna'a,
jume' ka inim jomemmeu su'u tojiri.
Juname'esau, woi taka intok ama
wooi mechammeu tajtia, Liojta
bwe'u jo'ara' tea'po, bempo, bem
ea'uta joaka ama anne. ³Inepo
intoko —ti jiia ju'u achai Lios—,
wooim jume' nee betana nokneeme,
ne aman bittuane. Juname'e intok,
miil intok ama woi sientu, intok
ama baji taka taewaimmeu tajtia
ama annee, chuchukuik attekai.

⁴Inime'e woika Liojta betana yeteu
nokneeme, juname'em, wame'e

wooi oliibo ouwom teuwa'au,
intok jume' woika kanteelam
ama jaja'abwawa'um, achai Lios,
bwiata ju'unaktekamta bichapo
ja'abwaim. ⁵Senuk, inimmeu a'
suabaa, bempo, tenpo tajita yeu
rejtitua. Jume' am beje'eka aneme,
tokti am tattaa. Intok junuen mukne,
jabetaka juni'i, am beje'eka aneme.

⁶Inime'e, Liojta betana kateme,
junuen utte'ak, juka' teekata, bem
a' cha'atutuaka, junuen ka yukne'
betchi'bo, jume' taewaimmet,
achai Liojta betana bem yeteu
noksu'utajtia. Intok ket utte'ak,
jume' ba'am, ojbota benasi bem am
ya'ane' betchi'bo. Intok jume' inim
bwiapo jiapsame, jiookot bem emo
am bittuane' betchi'bo, jita'e juni'i
ko'okoata bem joa'ue, jaikisi bem
aubae'ebeekisia. ⁷Taa juname'e,
juka' bem tekilta am chupa'asuko,
ju'u bwia wojo'oku, mekka ko'om
betana, majjaiwatchika jita ama
yeu weeneeme, amemak nassuane,
am kobaka intok am su'ane.

⁸Juname'e, jume' bem takaam,
jum bwe'u jo'arapo naj katwa'apo
su'u tojinaa. Juka'a, itom achai,
kuuset a' poponwaka'po. Ini'i
inika'a teuwaabaawa'po, bwe'u
jo'ara Sorooma, intok ket bwiaraa
Ejipto' tea. ⁹Intok baji taewaim
intok ama nasuk taewaita yuma'u
tajtia, si'imekut betana, ju'u ka
nanau machi yoemra, intok ta'abwik
nokame, juname'e su'awakame, bem
takaam ama bitne. Intok juname'e,
kaabem am ma'aa i'ane. ¹⁰Inim
bwiapo jume' jiapsame, alleene,
juname'e kokkoka' betchi'bo. Intok
junuen, tua alleakai, bempo naas jita
emo mimikne. Bwe'itik juname'e

wooi o'owim, achai Liojta betana yeteu noka'um, ame betchi'bo jiokot emo bitwame tukan. ¹¹Taa chukula, jume' baji taewaim intok ama nasuk taewaita simsuko, ju'u Lios juchi am jiapsituak. Juname'e intok juchi jootek. Intok si'ime jume' am bichakame, tu'isi womtek. ¹²Sep ketchia, juname'e woika, Liojta betana yeteu nokame, teeka betana jiwaaita utte'akamta jikkajak:
—A'abo em jikau ja'amu —ti ameu jiamta.

Juname'e intok, namupo teekau sajak. Jume' intok am beje'eka aneme am bichak. ¹³Junama'a lautipo, bwia tu'isi au yoyoak. Intok rebbeika, juna'a bwe'u jo'araa, ko'om wechek. Intok woo busan miiltaka, junaka'a au yoyoa'po kokkok. Intoko ju'u wate yoemra, ka kokokame, ama butti majjaekai, Liojta, teekau katekamta yo'orek.

¹⁴Jaibu woika, jume' amet tua jiokot emo bitwame saka'asuk. Taa ket, inia mak bajika, jiokot emo bitnaame lauti yuma'ane.

Woo busanika ju'u sisi'iwook kusia

¹⁵Iniamak woo busanika, juchi ju'u senu ankeles, a' kusiawata jiuuak. Junak intok, teekau jiwaaim, tua utte'aka jikkajituk:

Inim bwiapo, si'ime jume'
ya'uraam, itom achai Liojtau
intok ju'u Krijto, a' yoemiabeu
emo su'u tojila.

Aapo intok, jiba yuu
wasuktiammeu tajtia nesaune,
ti jiam.

¹⁶Junak intoko, jume' senu taka ama naikika, yo'otaka, achai Liojta bichapo ket jum yo'owem jojoye'po

jokame, tonommea ja'abweka, bwiau tajtia ko'om pujbaka intok junuen Liojta yo'orekai, ¹⁷inen jiakai:

Enchi te bai sae, achai Lios,
si'ime utte'akame.

Empo i'an jiapsame, bat
naatakai juni'i.

Bwe'ituk empo a' mabetla,
si'imem bepa em
yo'otunee'uta.

Intok empo jaibu nesawe,
ti jiakai.

¹⁸Jume' ka nanau machika
yoemram, ka alleaka,
omtemme.

Taa yuma'asuk ju'u taewai, em
aet yee jiokot emo bittuane'e'u.

Intok ketchia ju'u taewai, jume'
kokkoarim em am ya'uraa
bittuane'e'u.

Intok empo, jume' ee betana yeu
pu'arim, yeteu noktuawame,
intok jume' wepulsi eu emo
su'u tojilame,

Intok jume'e, enchi yo'ori
ta'aaka jiapsame, empo, juka'
ameu tu'ik am bittuane.

Kia jume' che'a eiyaawame oo
kia jume' ka eiyaawame juni'i.

Intok ket, inim bwiapo, jume'
si'imeta lu'utame, em am
lu'utane'e'u.

¹⁹Junak intok, teekau, ju'u achai Liojta te'opo etapowak. Junama'a wajiwa intok, aapo'ik bemela lutu'uria a' ya'ariwa, ju'u kaaja, sawai tomie ya'ari a' teuwaame, ama bittuk. Yuku be'oktiam intok yeu machiak. Intok jiwaaim, kusisi yuku ru'uti jia'a benasi jiakai. Bwia intok tu'isi au yooan. Intok tua utte'aka tejam yukuk.

**Ju'u jamut intok ju'u woo
busanim kobakame**

12 Junak intok, teekau, machilaa yeu machiak. Senu jamut, ta'ata benasi beojkok tajo'orekai. Ju'u intok meecha, a' wokim betuk katekan. Intok woj mamni ama wooi chokekamta sawai tomie ya'arita, kobat aet yecha'ikai. ²Ini'i jamut abe yeu kikten. Intok wantiriammea tu'isi chaaen. Bwe'ituk ba'asoabaekai, jikot au bichan. ³Junama'a lauti, juchi senu machilaa, teekapo yeu machiak. Jitaa jiapsaka, unnaa bwe'uuka, sikiika, woo busanim kobakai. Intok woj mamnim awakai. Intok we'epul a' kobammet, jitae ya'arim aet jo'ariakan. ⁴Ini'i, a' bwasiae, jume' chokim teekapo aukame, ka tua, taa batte nasuk aman am biaktaka, bwiau ko'om am beebak. Junak intok ini'i, woo busanim kobakame, ju'u jamut, yeu kiktebaemta bichapo kiktek, junae uusi, yeu a' tomteko, sep a' bwa'abaekai. ⁵Ju'u jamut intok, o'outa asoak. Ini'i san, sisi'iwook baarata jipueka, che'a bepa yo'o ya'uraataka, si'ime ka nanau machi yoemratau yo'otuneeikai. Sep intok juna'a, juka' a' asoawata u'aawak. Intok ini'i, achai Liojta aapo'ik che'a yo'otaka a' kateka'u tojituk. ⁶Ju'u jamut intok, bamseka, bweka pa'ariau bicha yeu siika, jumun, achai Liojta jaibu a' yebij i'aawi. Junuen junama'a a' jil'bwatuana' betchi'bo, senu miil ama woi sientu intok ama baji taka taewaimmeu tajtia.

⁷Chukula intok ket, teekapo nassuawame ama yeu siika.

Junama'a ju'u ankelesimmeu yo'owe, Mikel teame, intok jume' aamak eame ankelesim, juka' sikiika woo busanim kobakamta beje'eka nassuak. Ju'u intok, woo busanim kobakame intok jume' aamak eame ankelesim, ket nassuak. ⁸Taa inime'e ka yo'oka yeu sajak. Teekau intok, kaita intok lutu'uria ame betchi'bo aukau. ⁹Junuen san beja, juna'a sikiika, woo busanim kobakame, junama'a yeu bepwak. Tua che'a bat naatakai wa'a au bakot yaakame, ju'u yee bai tatta'aame, intok bebeje'eri, ju'u ka tu'ikut yee nana'atejome. Ini'i intok jume' aamak eame ket bwiau ko'om wo'otawak.

¹⁰Junak intok, teekau, jiawaita utte'aka inen jiamta ne jikkajak: —Ju'u taewai aet yee jinne'unaa'u jaibu yuma'asuk, aapo'ik betana utte'awa intok juka' itom Lios, yo'otaka a' nesauneo. Intok a' yoemiawata, Krijtota, che'a a' nesauneo. Bwe'ituk ju'u, jume' Krijtopo itomak werim, ka tu'ikut am nana'atejome yeu beepri. Ju'u, taewait intok tukaariat naa buustia itom achai Liojtau am nana'atejoo'u. ¹¹Jume'e, Krijtopo ito mak werim a' koba'i, Bwalata me'ewakamta bem sualeka' betchi'bo. Intok achai Liojta betana juka' nok lutu'riata bem a' lutu'uria ya'ari betchi'bo. Bwe'ituk su'anaaka juni'i, ka emo beutiak. ¹²Junuen san eme'e teekau jiapsame, tua alleene. Taa tua jikot machine, jume' inim bwiaapo intok jume' bawepo jiapsame betchi'bo. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri, tu'isi o'omtilatakai emou ko'om yebijlaa. Bwe'ituk ju'unea a' bwijnaa'uta, abe a' yuma'apo.

¹³Ju'u, sikiika woo busanim kobakame intok, ju'uneakai, bwiau ko'om a' jimmaatuka'po, ju'u jamut, o'outa asoakamtau sua taitek.

¹⁴Taa juna'a jamut, bwe'u juchaji masam benam makwak, junuen, a' yebijnee'u, bweka pa'ariau bicha a' ni'ine' betchi'bo. Mekkaa, ka junae bebeje'erita be'emu. Jumun a' ji'ibwatuana'awi, baji wasuktiam intok ama nasuk wasuktiammeu tajtia. ¹⁵Ju'u, che'a bat naataka au bakot yaakame, a' tenpo, ba'am yeu simtuak, junuen batweta ya'abaekai, junaka'a jamutta a' nuk simne' betchi'bo. ¹⁶Taa ju'u bwia, juka' jamutta aniak. Bwe'ituk juna'a bwia, juka' bebeje'erita, tenpo ba'ata yeu simtuaka'uta, a' nu'uka.

¹⁷Iniamak san ju'u sikiika woo busanim kobakame, tu'isi o'omtek junaka'a jamutta beje'ekai. Junak intok sikaa, junae jamuttat yeu katriam tawalammak nassuabaekai. Jume' achai Liojta betana nesaurim nok jikkajame. Intok jume'e, juka' lutu'uriata ka koptame, Jesukrijtota betana lutu'uriateita.

Wooika, jume' jita naikim wokekame

13 Bawe mayoat kikteka, ne intok junama'a bawepo ba'apo betana jitaa, jikau weyemta ne bichak. Woo busanim kobaka, intok woj mamnim awakamta. Intok we'epul a' awammet, jita, sawai tomie ya'arim aet jo'ariakan. A' kobawammet intok, Liojta beje'eka jaana nokame aet ji'ojteitukan. ²Ini'i jita, naikim wokekamta in bichaka'u, ju'u yookota benaekan. Jooso' teamta benam intok wokekan. Intok

ouseita benak tenekai. Ju'u intok, sikiika, woo busanim kobakame, junaka'a, aapo'ik betana utte'ata intok si'imem bepa yo'otaka a' nesaunee'uta aet autuak. ³Junae jita, naikim wokekamta, wepul a' koba, muk maisi ko'okosi ya'atukan. Taa jum, muk maisi ko'okosi a' aula'po, tu'ireak. Intok si'lime aniat, ju'u yoemra a' suum'eiyaaka intok junau emo su'u tojak a' yoem'eiyaakai. ⁴Intok juka' sikiika, woo busanim kobakamta, inime'e a' yo'orek. Bwe'ituk, aapo'ik juka' naikim wokekamta, utte'ata aet autuaka' betchi'bo. Intok juka' naikim wokekamta, ket bempo a' yo'orek, inen jiakai:

—Kaabe ale benaka machika aane. Intok kaabe a' beje'eka nassuane — ti jiakai.

⁵Ketchia, ini'i naikim wokekame, suawakamta a' teuwaa betchi'bo, ujoyoik intok Liojta beje'eka, jaana a' nokne' betchi'bo suawata aet autuak. Intok woi taka intok ama wooi mechammeu tajtia a' yo'otaka a' nesaune' betchi'bo lutu'uriakan.

⁶Intok tua junuen aayuk, Liojta beje'eka, jaana nookak. Intok ka a' yo'otuka'a benasia, ka a' yo'orek. Liojta te'opowata intok kia jume' teekau jiapsame juni'i, ka yo'orek. ⁷Intok ketchia, jume' achai Liojta yoemiam beje'eka a' nassuatuawak, juname'e a' koba'u tajtia. Intok si'lime aniat ka nanau machi yoemra, ka nanau machik nokammeu, ameu a' yo'otune' betchi'bo au lutu'uriatuawak. ⁸Junaka'a naikim wokekamta, si'lime jume' inim bwiapo jiapsame, a' yo'orek.

Jume'e, bem team, Bwalata ji'osiam, jiba yuu betchi'bo jiapsineeme ji'ojteimpo, ka ama ji'ojteim. Ju'u kee aniata ju'unaktewao naateka, a' me'etune'e betchi'bo yeu pu'awakame.

⁹ Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine.

¹⁰ Jume'e, watem eta' betchi'bo, am bwiseka am utte'a jooriame, Ket bempo jiba junaen ya'anaa. Intok wame'e, tebe kuchi'immea yee su'arime,

Ket bempo jiba junaen ya'anaa.

Inia betchi'bo san, jume'

Liojta yoemiam, utte'a, yo'owe Jesukrijtotat eaka, a bem bo'lo bitne'po.

¹¹ Chukula ket ne juchi seenuk, naikim wokekamta bichak, bwiapo yeeu, jikau weyemta. Ini'i, bwalata benam wooim awakan. Taa ini'i, ju'u sikiika, woo busanim kobakamta benasi nookan. ¹²Intok ini'i, che'a bat naikim wokekamta, bawepo yeu sikamta benasi, yo'o nesaweka, junae mak aane, intok aamak eakai. Ini'i intok, inim bwiapo, si'ime jiapsame, juka' ba'apo, che'a bat yeu sikamta am yo'orituan, juka' kobat muk maisi ko'okosi aulataka tu'ireakamta.

¹³ Ketchia, ini'i, machilaata, ka a jootu maisi machik jooan. Tajita juni'i, teeka betana ko'om weamtuakai, ju'u yoemrata bichapo.

¹⁴ Intok ini'i, machilaae, junae che'a bat yeu sikamta mak aneka, a' jootuawa'ue, junuen jume' inim jiapsame am bai ta'aak. Intok junamet nesawek, ju'u muk maisi ko'okosi ya'aritaka, ka mukukamta

benak, jitae bem a' ya'ane' betchi'bo. ¹⁵ Ju'u intok, naikim wokeka, chukula yeu sikame, utte'atuawak, juka' bat yeu sikamta benak, ya'arita, jiapsiwamta aet autua' betchi'bo. Junuen, junaka'a ya'arita a' nokne' betchi'bo. Intok si'ime jume' ka a' yo'oreme, am su'a tebo betchi'bo. ¹⁶ Intok ketchia, si'imem, jume' eiyaawame intok jume' ka eiyaawame juni'i, totomekame intok kaita jipueme juni'i, intok jume' tekokame, intok kia jume' ka tekokame juni'i, batatana mampo oo koba meje'eku, bem ae ju'uneiyaatunee'uta, machilaata amet a' ya'a tebok. ¹⁷ Intok kaabe a jita jinunee oo a jita nenkinnee juni'i, ju'u naikim wokekamta betana machilaata ka aet ya'aritaakai, oo junae naikim wokekamta team oo junae team jume' nuumerom. ¹⁸ Iniat ju'unee betchi'bo koba suawata waata. Ju'u intoko suawaka ju'uneame, juka' naikim wokekamta a' team ju'uneiyaa betchi'bo tu'isi a' bichaka, numerompo am jariune. Bwe'ituk juna'a nuumero, jiba inim bwiapo jiapsamta teuwaa. Ju'u nuumero intok, busan siento ama baji taka ama busani juna'a.

Jume' woo busan taka miil intok ama naiki miil taka, bwikame

14 Chukula intok ket, juka' Bwalata, kawi Sion tea'po jikat weyekamta ne bichak. Inia mak intok, woo busan taka miil intok ama naiki miil taka, waate aamak ja'abwekan. Inime'e, Bwalata intok a' achai Liojta team, koba meje'eku amet ji'ojteim

tukan. ²Junama'a lautipo, sep, jiawaita teeka betana weyemta ne a' jikkajak. Juna'a, jiawai, bawe ba'a biaktiam mayoau yumaka, kusisi am jia'a benasi jiaan. Intok yukuta, utte'aka, binwa kusisi a' jia'a benasia. Watem juebenam, bem aapam jiuua'a benasia.

³Juname'e intok, bemela bwiikim bwiikan. Liojta che'a yo'otaka a' kateka'abichapo. Intok naikika, jume' ama jiapsame bichapo. Intok jume' yo'otaka ama jokame bichapo. Juname'e bwiikim, kaabe a am suawa'un. Ala jume' woo busan taka miil intok ama naiki miiltaka, jume' inim jiapsame betana jinne'uwakame jiba. ⁴Inime'e juname'e, jume' ka jaamuchimmak emo tu'urisukame. Bwe'ituk bempo Liojta betchi'bo jiba jiapsa. Intok juka' Bwalata, ka a' koptaka, jakun a' aneo juni'i, aamak rejte. Inime'e, achai Liojta intok ju'u Bwalata betchi'bo, inim yoemrata betana jinne'urimtuk, jume'e, che'a bat kateka a' mikwaka'um benasia. ⁵Aa noki'ichia tua kaita amet teuwak. Bwe'ituk inime'e, Liojta yo'otaka a' kateka'abichapo, ka tu'uwwata kaita ya'arika aane.

Baji, jume' ankelesim teuwaaka'u

⁶Junak intok, juchi senuk ankelejta, teekapo nasuk luula ne'emta ne bichak. Ini'i, Jesukrijtota betana nok lutu'uriata intok weiyaaan, tu'ik intok jiba betchi'bo tunemta. Junuen jume' bwiapo jiapsammeu, si'lime ju'u ka nanau machi yoemratau, intok ka nanau maisi nokammeu a' teuwa betchi'bo. ⁷Intok unnaa kusisi inen jiaan:

—Achai Liojta eme'e ee majjaune, intok au bicha enchim a' yo'oree'uta, a' teuwaane. Bwe'ituk yuma'asuk ju'u taewai, aapo'ik yee aet ya'uraa bittuane'e'u. Em'e'e juka' teekata intok juka' bwiata intok baweta intok jume' senne'ekam yaakamta a' yo'orine.

⁸Iniet cha'akai intok, inia mak woika, juchi senu ankeles yepsak inen jiakai:

—Jaibu wetchuk, jaibu wetchuk ju'u bwe'u jo'ara Babiloonia, inim tu'isi eiyaawame. Bwe'ituk junama'a si'imeta juka' ka nanau machi yoemrata, tiusi ama butti ka tu'ikue a' nayyotek.

⁹Sep ket, junaet cha'aka iniamak bajika, juchi senu ankelej yepsak, intok unnaa kusisi nokaka inen jiakai:

—Jabetaka juni'i, juka' naikim wokekamta intok kia juka' ale benasi ya'arita juni'i, a' yo'oreko, intok inia betana koba meje'eku oo a' mampo juka' machilaata aet ya'a teboko, ¹⁰ini'i ket, achai Liojta betana, tua ka tu'ika jikot maachik bitne, aapo'ik Liojta betana juka' tua ka a' allea'uta. Intok junuen, ka jikoliwaka taji'asupreka'po, jikot au bitne, Liojta ankelesim intok ju'u Bwalata bichapo. ¹¹Ju'u bwichia, juname'e, jikot emo bicha'po, jiba yuu betchi'bo ama jikau weene. Intok taewait intok kia tukaariat juni'i, kaita yum jo'eriatune, jume'e, juka' naikim wokekamta intok kia juka' ale benasi ya'arita juni'i, a' yo'oreme, oo kia junae betana juka' machilaata mabetakame betchi'bo. ¹²Inia betchi'bo san jume' Liojta yoemiam intok jume' Liojta betana

nesaurim bo'o jooriaka jiapsame, intok Jesukrijtota, ka koptaka a' sualeme, utte'a, bettek ameu yuma' nasuk, jiba a bem bo'o bitne'po.

¹³Junak intoko, teeka betana jiiwaita weyeka intok inen neu jiamta nee jikkajak:

—Inika'a jii'ojtenee ti neu jiiak: “Inim bichau bicha, tua alleenee jume'e, yo'owe Jesukrijtota sualeka kokoneeme.” Jeewi ti jiiia ju'u Liojta tu'u jiapsiwa, bwe'ituk ju'u bem tekilta betana yum jo'ene. Ju'u intok tu'ika bem ya'ari, junaman ameu tu'ineeka amet ju'uneiyaanaa.

Inim bwiapo ju'u jichupawakame

¹⁴Junak intok tossaalaik namuta ne bichak. Junae namuta bepa intok, Liojta usita benak ama katekamta. Ini'i kobat, sawai tomie ya'arita aet yecha'ikai. Bwaawi oosam intok mampo jipuen.

¹⁵Te'opopo yeeu intok, juchi senu ankeles yeu siika. Ju'u namuta bepa katekamtat inen utte'aka aet chaekai:

—Em osam nu'uka, juka' echita a' toboktane. Bwe'ituk jaibu yuma'asuk ju'u taewai. Ju'u intok bwiapo eechi, tu'isuk.

¹⁶Sep su ju'u namupo bepa katekame, jume' a' osawammea echimuta chuktak. Intok juka' echita yeu sikamta a' toboktak.

¹⁷Junak intoko juchi senu ankeles, teekau te'opota kateka'po yeu siika. Juna'a juni'i ketchia, osam bwaawim weiyaakai. ¹⁸Intok mesaa, Liojta ama yo'oriwa'po betana, juchi senu ankeles ama yeu siika, tajita ya'a betchi'bo, lutu'uriakai. Intok ju'u bwawim osakamtau kusisi chaekai:

—Jume' em bwawi osam nu'uka, bwiau, jume' pa'asi takam am toboktane. Bwe'ituk jaibu tu'i —ti au jiiak.

¹⁹Ju'u ankeles intok sep su, jume' a' osawammea, echimuta chuktak. Intok jume' pa'asim yeu sikame toboktak. Juna'a intok, am ba'awa'u betchi'bo jita'po bwe'uuku am to'aak. Ini'i san juka' Liojta, tua yee jikot a' bittuane'e'uta, a' teuwaa. ²⁰Jume' pa'asim, jum bwe'u jo'araapo mayoau, pa'akun bicha ba'awa'uwak. Intok jum bem to'aawaka'po, ojbo ama yeu siikan. Kaba'im tenimneu jikau yumakai. Intok baji sien kiloometrommeu tajtia buitekai.

Woo busan jume' ankelesim, woo busan ko'okoata weiyaa'u

15 Jum teekau, juchi senu machilaata bwe'uuka intok majjaiwatchik ne bichak. Woo busan ankelesim, woo busanika, juka' lu'utineeka, yee jikot emo bittuawamta weiyaakai. Junaemak lu'utineekai ju'u achai Liojta, tua ka a' allea'u.

²Ketchia baweta, bikriota benasi naj mamachika intok taji mak kurai benak ne bichak. Intok wame'e, juka' naikim woekamta intok juka' ale benasi juka' ya'arita intok kia junae betana juka' machilaata koba'ika yeu sajakame, inime'e, junae baweta benaka naj mamachik naapo ja'abwekan. Aapam intok achai Liojta betana bem makrim, nuk ja'abwekai. ³Inime'e intoko, ju'u, Liojta betana tekilta joame, Moiseej tuka'uta betana weyeme, jume' bwikim bwiikan. Intok ju'u

Bwalata betana weyeme, inen
jiame:

Silimek bepa eiyaawatchi intok
kaitau a tamachiatu, silime
ju'u em ya'ari, achai Lios,
silime utte'akame.

Wepulsi lutu'uria intok kaita
ka tu'ik aet aayuk em bo'o
jooria'ut.

Silime ka nanau machi
yoemratau eiyaawatchika,
silimem bepa che'a yo'owe.

⁴ Achai Lios, eu lutu'uria, silimem
enchi ee majjaune'po.

Intok silimem enchim am
yo'orine'po.

Bwe'ituk empo jiba juna'a, ju'u,
kaita ka tu'ik ya'arime.

Silime ju'u ka nanau machi
yoemra, enchi bichaka enchi
yo'orine.

Bwe'ituk ju'u em ya'ari,
wepulsi lutu'uriata ausu'lika
ju'uneiyaawa.

⁵ Iniat chukula intok, teekapo,
te'opopo, jum lutu'uriapo Liojta
ama ane'a benasi eiyaawa'po
au etapomta ne bichak, Liojta
nesaurim, teta beraimmet
ji'ojteim e'eriaripo. ⁶ Jum
te'opopo yeeu betana, wame'e
woo busan ankelesim yeu sajak,
juka' woo busanika jikot yee
emo bittuawamta a' weiyaakai.
Juname'e tajo'ori, beojkoka, lino'
teamta atteakan. Intok wikosam
sawai tomie ya'arimmea tawiu
jikat emo suma'ireakan. ⁷ Junak
intok, naikika jume' junaman
jiapsame betana, seenu, jume' woo
busani ankelesim, we'epulaim,
bweja'im benam, sawai tomie
ya'arim am makak. Inime'e, sawai

tomie ya'arim achai Lios, jiba yuu
jiapsamta betana, ama butti ka
a' allea'u betchi'bo, yee jikot a'
bittuane'e'utae tappuni benakai.
⁸ Ju'u teekapota te'opo intok,
bwichiae tapunak. Achai Liojta
betana a' eiyaawatchiaka'uta intok
silime utte'ata aet ayuka'uta a'
teuwaakai. Junama'a te'opou intok,
kaabe a aman kibaken, jume' woo
busan yee jikot emo bittuawame,
woo busanika jume' ankelesim
weiyaa'um, kee am lu'uteo.

**Jume' bweja'im benaka
ka tu'ik teuwaame**

16 Junak intok jiawaita
te'opo betana yeu jiamta
ne jikkajak. Jume' woo busan
ankelesimyeu kusisi inen jiamta:
—Aman eme'e sajaka, jume' woo
busan bweja'im benam, sawai
tomie ya'arim, achai Liojta betana
ama butti ka a' allea'ue tappunim,
bwiapo jiapsammet am wo'otane
—ti jiaikai.

² Ju'u bat senu ankeles, aman
siika intok juna'a, bweja'ipo
a' jipue'uta, bwiau jiapsammet
ko'om a' wo'otak. Intok silime
jume'e, ju'u woo busan kobakamta
betana machilaata jipuemmetchi
intok juka' junale benasi ya'arita a'
yo'oremmetchi, junammet sa'awam,
ka tu'lika intok ko'okosi machika
amet yeu sajak.

³ Iniamak woika, ju'u ankeles, juka'
bweja'ita a' weiyaa'uta bawepo bepa
a' wo'otak. Ju'u intok baawe ba'a,
mukia ojbota benasia taawak. Ju'u
intok bawepo silime jiapsame, kokok.

⁴ Iniamak bajika ju'u ankeles
ket, juka' bweja'ita a' weiyaa'uta,

batwem intok jume' senne'ekampo bepa a' wo'otak. Juname'e ba'am intok ojbota benasi aayuk. ⁵Sep ket ne juka' ankelejta, ba'ammeu bittuawakamta ne jikkajak inen jiamta:

—Empo juna'a wepulsi lutu'uriata jiba joame, yoemrata junuen au a' lutu'uriatuka'po aman jiokot au a' bittuakai, achai Lios, kaita ka tu'ik ya'arime. Empo i'ani intok che'a bat naatakai juni'i ju'u jiapsame. ⁶Bwe'ituk bempo, jume' em yoemiam, ee betchi'bo jiba jiapsame, intok jume' ee betana yeteu noktuawakame, tebe kuchi'immea am su'ak. I'an intok, empo inime'e, ba'am ojbota benasi ya'ata am ji'ituaka am sussu'a. Junuen ameu lutu'uria.

⁷Ketchia senuk, Liojta ama yo'ori betchi'bo, mesata kateka'a betana inen jiamta ne jikkajak:

—Jeewi achai Lios, si'imeku intok si'imemmeu utte'akame. Empo, lutu'uriaka intok junuen tua a' lutu'uriatuka'po aman empo yee ya'uraa bittuala.

⁸Iniamak naikika ju'u senu ankeles ket juka' bweja'ita a' weiyaa'uta ta'ata bepa a' wo'otak. Ju'u ta'a intok utte'atuawak a' tajie juka' yoemrata a' taya' betchi'bo.

⁹Si'ime ju'u yoemra intok, ka jiokoliwaka taya'atuk. Taa inime'e, ka emo temaek. Intok kia Liojta juni'i ka yo'orek. Ala bempo aapo'ik beje'eka ka tu'ik teuwaak, juka' wantiriata, ankelesim weiyaa'uta, lu'uta betchi'bo utte'akamta beje'eka nokakai.

¹⁰Iniamak mamnika, ju'u ankeles ket juka' bweja'ita a' weiyaa'uta,

ju'u naikim wokekamta, yo'otaka a' kateka'u bepa a' to'aak. Ju'u intok, junaka'a yo'otaka a' nesawee'u, amau taawak. Ju'u intok yoemra ko'okoleka, ninit emo kekken. ¹¹Taa kia junuentaka juni'i, juka' ka tu'ik bem joa'uta ka a' su'u tojak. Ala bempo, Lios, teekau jiapsamta beje'eka ka tu'ik teuwaak, ko'okok bem ine'aa'uta intok jume' bem ko'okoata betchi'bo.

¹²Iniamak busanika ju'u ankeles ket juka' bweja'ita a' weiyaa'uta, bwe'u batwee Eupraatej teamta bepa a' to'aak. Ju'u intoko junama'a ba'a, waakek. Junuen jume'e, ta'ata yeu we'e betana kateme, jume' si'imem bepa che'a yo'otaka nesaweme, ama yeu katne' betchi'bo.

¹³Junak intok ju'u sikiika woo busanim kobakamta tenpo betana intok ju'u naikim wokekamta tenpo betana, intok ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaamta tenpo yeeu betana, bajika, ka tu'i jiapsim batachim benasi emo ya'arim, yeu kateme ne bichak. ¹⁴Inime'e intok, ju'u bebeje'erita betana ka tu'i jiapsimtuk. Inime'e, machilaata ka a' jootu machik jooan. Intok juname'e aniat, jume' si'imem bepa che'a yo'owem nau toji betchi'bo, yeu sajak. Junuen juname'e, achai Liojta, si'ime utte'akamta, taewaita a' teuwaari yuma'aneoo, am nassuane' betchi'bo. ¹⁵Ake'em a' mammate. Inepone, ka in bo'o bitwao su yebijne, senuk, jita etbwabaeka a' weye'e benasia. Taa tua alleenee wa'a, Liojta eaka intok ini'i, ka tu'ik betana au suuaka nee bo'o bichaka jiapsame. Bwe'ituk

ka junuentuko, ju'u ka tu'ik joaka jiapsame, nee seej chukti nee yepsao, tiusi aet machine, senuk ausu'lika a' bitwa'a benasia. ¹⁶Jume' intok, si'imem bepa che'a yo'o ya'arim, ebreo nokpo, bwiaraa Armajeroon tea'po nau tojiwak.

¹⁷Iniamak woo busanika, ju'u ankeles ket, juka' bweja'ita a' weiyaa'uta, jekapo a' wo'otak. Intok jum teekau, te'opo betana, jum Liojta yo'otaka kateka'po, jiawai yeu siika, kussia:

—Jaibu si'ime chupia —ti jiakai.

¹⁸Junak intoko yuku be'oktiam bittuk, jiawaim intok yuku ru'uti jiam. Intok ju'u bwia che'a juni'i utte'aka au yoyoak. Yoemrata inim jiapsi taiteka'po naateka ka ayukai. ¹⁹Ju'u bwe'u jo'ara, bajisi na'ikim wechek. Intok aniat yeu tajtia, jume' bwere jo'aram watek. Ju'u Lios intok ket, bwe'u jo'araa Babiloonia' teamta ka a' koptak, junuen, jume' ama jiapsame, ka jiokoliwaka, juka' aapo'ik betana weyeka ama butti jiokot aapo'ik am ya'anee'uta am bittua betchi'bo. ²⁰Si'ime jume' bawepo bwiam yeu jokame, intok jume' kawim ama kaitatuk. ²¹Ketchia, teeka betana, teejam bwereka, yoemratat ko'om watek. Juname'e woi taka kiilom betteakai. Jume' intok inim jiapsame, Liojta beje'eka, ka tu'ik teuwaak, jume' teejam betchi'bo. Bwe'ituk bempo'im betchi'bo tua jiokot emo bitwame tuk.

Ka tu'i jamutta, ju'u ka tu'isi a' tawaawaka'u

17 Junak intoko jume' woo busan ankelesim, woo

busanika jume' bweja'im benam jipueme betana, senu neu sika intok inen neu jiaak:

—A'abo weye intok inepo juka' ka tu'i jamutta, juebena bawe ba'am bepa katekamta benasi machik, juka' ka tu'isi au a' chupnee'uta, ne enchi ju'uneiyaatuane. ²Jume' inim si'ime yoemrata betana si'imem bepa yo'o ya'arim, junaemak ka tu'isi jiapsak. Intok jume' inim jiapsame, aamak juka' Liojta beje'eka ka tu'ik a' joa'uta, a' joosuk.

³Ket, Liojta tu'u jiapsie in bittuawa'po, ju'u ankeles, bwe'u bweka pa'ariau bicha nee nuk siika. Junama'a intok, jamutta, sikiikai naikim woekamtat katekamta ne bichak. Ini'i, aet a' kateka'u ket si'imekut, achai Liojta beje'eka nokame aet ji'ojteitukan. Intok woo busanim kobakan, woj mamnim intok awakai. ⁴Ini'i jamut, kutkoka intok sikiik tajo'orekan. Intok sawai tomie intok ujoyoi tetammea intok bawepo tojsaalaim tetam pejla' teame ujoyois au ya'arian. Mampo intok sawai tomie ya'arita, bweja'ita benak, ka bibit machikue tapunik jipuen. Intok ju'u, aapo'ik tua ka tu'ik a' joa'uta teuwaamtae.

⁵A' koba meje'eku intok, team weiyaan, kaabeta amet ju'unea'um: “Bwe'u jo'araa Babiloonia' teame. Si'ime jume' ka tu'i jaamuchimueu, intok inim si'imeta juka' ka tu'ika, ka bibit mamachik joowammeu malawai”, ti jiamta weiyaan.

⁶Sep ne aet ju'une'eak, junaka'a jamutta, jume' Liojta yoemiam intok Jesukrijtota betana nok tuawaka su'awakame, bem ojboe

a' naamukiata benaeka'po. Inepo intok, tua ne aet suum eak, junaka'a bichakai. ⁷Junak intok ju'u ankeles inen neu jiaak:

—Ka aet suum eene. Inepo ne enchi a' ju'uneiyaatuane junae jamutta betana, juka' ka ju'unakkiachik, kaabeta aet ju'unea'uta. Intok ju'u naikim wokekame a' weiyamta betana, intok juka' woo busanim kobaka intok woj mamnim awakai. ⁸Ju'u naikim wokekame em bichaka'u, ini'i juna'a ju'u, che'a bat naataka jiapsisuka'u. Taa i'an jaibu ka jiapsa. Junuentaka juni'i, ini'i, bwiapo che'a mekka ko'om wojo'oku jikau yeu weene, kee, jiba betchi'bo mukekai. Jume' inim bwiapo jiapsame intok ka jum liprom, jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo, si'imeta naatek naateka ayuka'po, ka ama ji'ojteim, inime'e junuen tua suum eene junaka'a naikim wokekamta, bat naataka jiapsaka intok i'an ka jiapsamta, taa juchi jiabijtenemta a' bichakai.

⁹Iniat jume' jitat ju'uneame a aet ju'uneene. Jume' woo busan kobam, woo busan kawim, juka' jamutta amet jikat kateka'um teuwa. ¹⁰Intok ketchia, jiba juname'e woo busan kobam, ket jume' woo busan che'a yo'o ya'arim teuwa. Mamnika juname betana, jaibu emo nenkila. Juname betana wepulaka i'an nesawe. Ju'u intok, juchi seenu, ketun kee yepa. Ju'u intok, juname betana che'a chukula yebijneeme, ka binwa jiapsine.

¹¹Ju'u intok, naikim wokekame, ju'u che'a bat naataka jiapsa'u intok i'an ka jiapsame, iniamak woj naiki

jume' nesaweme. Ini'i, wate jume' woo busanimmak weyeka juni'i, chukula jiba betchi'bo lu'utine.

¹²Jume' intok woj mamni aawam, em bichaka'um, woj mamnim, che'a yo'o ya'arim, ketun kee nesau japteme teuwa. Taa inime'e, chuuba, ju'u naikim wokekamta betana aniwaka yo'o nesaune.

¹³Inime'e, woj mamnika yo'o ya'arim, nau ea. Intok bempo, bem utte'awata intok bem nesawee'uta, ju'u naikim wokekamtau a' su'u tojine. ¹⁴Si'imime inime'e, juka' Bwalata beje'eka nassuane. Taa juna'a Bwala am koba'ane. Bwe'ituk aapo juna'a, ju'u si'imem bepa che'a yo'owe. Intok si'imem bepa yo'o nesaweme. Jume' intok, aamak eaka aamak aneme, achai Liojta betana yeu pu'arim intok nunurim, intok inime'e, Liojta ka kopta.

¹⁵Ju'u ankeles ket inen neu jiaak: —Jume' baawem, juka' ka tu'i jamutta ame bepa kateka em bichaka'um, juka' yoemrata, si'imime ka nanau maisi machika nokamta teuwa. ¹⁶Jume' intok woj mamni aawam, intok juka' naikim wokekamta em bichaka'um, inime'e, juka' ka tu'i jamutta a' omtane. Intok a' to'o saka'ane. Intok kaita aet be'aakai, ausu'lik, juka' beje'ewakamta a' jipue'uta, a' u'uraaka, a' taya'ane. ¹⁷Ju'u Lios, inime'e ju'uneetuak juka' aapo'ik am ya'a i'a'uta, bem a' joone' betchi'bo. Bempo junuen nau eaka intok bem yo'otuka'po amani, bem nesawee'uta, juka' naikim wokekamtau a' su'u tojakai, juka' Liojta a' teuwaari a' chupsu'utajtia. ¹⁸Juka' jamutta em bichaka'uta,

wa'a be'u jo'araa, aniat, si'lime yoemratau yo'o ya'arim, kokobame o'oben.

Bwe'u jo'araa, Babiloonia' teamta jikot a' tawaawaka'u

18 Iniet chukula intok juchi senu ankelejta, tu'isi yo'o nesawekai, teeka betana ko'om weyemta ne bichak. Intok ju'u, inim bwiapo ayukame, juna'e tachiriae, machiku taawak. ²Juna'a intok ankeles, tu'isi kusisi jiaka, chaaen: —Jaibu wetchuk, jaibu wetchuk ju'u unnaa bwe'u jo'araa Babiloonia' teame. Intok i'an, jume' bebeje'erim ama jiapsa. Intok jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim ama e'luse. Intok wikitchim, wiirum, tekoem, jaiti machik tu'ureme ama jo'aak, jume' jaitawame. ³Bwe'ituk si'lime ju'u ka nanau machi yoemra, juka' tua ka tu'ik a' joa'uta, au a' ta'aaka, aamak a' tu'urisuk. Jume' intok, aniat si'lime yoemratau yo'o ya'arim, ka tu'ik, tiusi machik, aamak eaka a' joosuk. Jume' intok aniat yeu tajtia, jita nenkireom yu'in totomituk, juka' ujyooik bem nenkaka'uta, aapo'ik ama butti a' tu'ure' betchi'bo.

⁴Junak intok, juchi senu jiawaita, teeka betana weyemta ne jikkajak, intok inen jiamta:

—Junum bwe'u jo'araa betana eme'e yeu kaate, in yoemiam. Junuen, juka' ka tu'ik bem joa'uta, ka amemak enchim a' ya'arine' betchi'bo. Intok kia juka' ko'okoata juni'i, bem inne'enee'uta ka enchim amemak a' inne'ene' betchi'bo.

⁵Bwe'ituk ju'u ka tu'ik bem ya'ari, teekau nukisi yeu yuma'ala. Ju'u

achai Lios intok, unnaa ka tu'ika aet ayukamta ka koptaika, jaibu ae betchi'bo jun'unea. ⁶Junuen aapo'ik watem a' bittuaka'uta, junaen a' bittuanaa. Intok aapo'ik ya'ari, woosa au a' nottane. Aapo'ik waatem ka tu'ik am ya'ariaka'uta, junaen woosa ae bepa che'a ka tu'isi au a' nottane. ⁷Aapo'ik ka tu'ikue, binwaa jikot au a' bitnee'uta intok a' bwannee'uta, junaen au a' nottane. Aapo'ik au che'ewareka, ujyooikue a' alleesuka'a benasia. Bwe'ituk aapo: “Si'imem bepa jamut yo'o ya'aritaka ne im katek. Kannee jokoptui. Intok kia ne ka jikot ino bitnee juni'i”, ti jiia. ⁸Inia betchi'bo san, chubalapo, sejtul wechiapo si'lime ko'okoa ka tu'ika eu weene. Kokkowame, intok tebaa, ka alleewame, intok taya'atune. Bwe'ituk si'lime utte'ak ju'u achai Lios, ju'u, ka tu'isi enchi tawaakame.

⁹Jume' inim si'lime yoemratau che'a yo'o ya'arim, jume' junaemak juka' tua ka tu'ik a' joosuka'uta, intok ju'u ujyooik a' tu'urisuka'uta, aamak a' tu'urisukame, inime'e ka alleeka bwanneemme aapo'ik beetemta bichakai. ¹⁰Mekka tawane, tua jikot a' ya'anaa'uta a' majjaekai. Inen intok jiuene:

—Tua jikot eu maachi. Unnaa bwe'u jo'araa Babiloonia' teame, ju'u ka a koba'atu'u. Bwe'ituk chubalaposu eu yuumak ju'u jikot em emo bitnee'u.

¹¹Aniat, si'lime jume' jita nenkireom ket bwanne. Intok ka alleene, juna'e bwe'u jo'arata betchi'bo. Bwe'ituk kaabe intoko juka' bem nunnu'ubwaa'uta ameu

jinu machine. ¹²Sawai tomie intok tosay tomie ya'arita, tetam ujoyoim beje'ewaekame, bawepo tetam pejlam teame, tajo'ori beje'ewaeka, lino' teamtae ya'ari, seera' teamtae ya'arik beje'ewaeka, kutkoka intok sikiik. Ketchia si'ime ka nanau machi kutata win jubak. Intok otae tu'ikue ya'arik, intok ujoyi kutae, yeu pu'arita ya'arita, kopreae intok sisi'iwookie intok ujoyi tetae ya'arita bem weiyaa'uta. ¹³Kaneelata intok bwa'amtamak weyemta ka nanau machik win jubak, intok kopaalim benak tattaawamta. Intok ochokoka win jubak. Pa'asi ba'awata, oliibommea aseite ya'arik. Jume' che'a tu'im ainam. Intok ket tiikom. Intok ketchia jume' naikim wokeka, jume' pu'a pu'akteme, bwaaram, kaba'im kaarom. Intok kia che'a, jume' ito benasi yoemem, nenki betchi'bo bem weiyaa'uta. ¹⁴Inime'e, junae bwe'u jo'arat nokaka, inen jiunee: —Jaibu kaita, jume' taakam, kiawaekame, empo jipue. Jume' em tu'ure'um intok si'imeta waka'a beje'ewaekamta em a' tu'u bwa'asuka'uta, jiba betchi'bo a' ta'arula. Intok juka' ujoyoik em jipu'usuka'uta kaibu intok ama bittune.

¹⁵Jume'e, inika'a tekilta joame, intok junae bwe'u jo'arata betchi'bo jita ama nenkakai, totomitukame, mekka au tawane, jikot a' ya'anaa'uta bichaka a' majjaekai intok tua ka alleaka bwanne.

¹⁶Intok inen im jiunee:

—Tua jikot au machine, ju'u bwe'u jo'araatawi. Tajo'ori lino' teamtae ya'arita, beje'emtae intok

kutkooka intok sikiikue, intok sawai tomie intok ujoyi tetammea, intok bawepo tetammea ujoyois emo ya'aritakai, jamutta au a'anaariaka'a benasia. ¹⁷Intok senu chubalapo su lu'utisuk ju'u tua eiyaawatchiaka'u.

Intok si'ime jume' bawe barkompo yo'otaka nesaweme, bawepo naj katemmame, jume' barkompo tekipanoammame, intok si'ime jume' bawepo tekipanoaka emo aniam, inime'e mekka taawak. ¹⁸Intok inime'e, juka' bwe'u jo'arata beetemta, junama'a bwe'u bwichiata bichaka inen chaen: —Kaita, inia bwe'u jo'araata benaka eiyaawatchikai intok ayukan.

¹⁹Inime'e, kobat emo bwiatuak, bwanakai, intok tua siokakai. Intok inen chaen:

—Tua jikot au maachi, ju'u bwe'u jo'araatawi. Ka iili wame'e bawepo, jume' barkom jipueme, inia jipue'ue totomitukan. Bwe'ituk chubalapo su, kaita'po taawak.

²⁰Taa junae bwe'u jo'araatau yeu sikamta betchi'bo tua alleenee eme'e, teekapo jiapsame, intok eme'e Jesukrijtota betana yeu pu'awakame intok eme'e jume' achai Liojta betana yeteu noktuaawakame. Intok si'ime wame'e aapo'iik yoemiam. Bwe'ituk aapo ju'u Lios, junuen jikot a' yaakai, aapo enchim jujutrial.

²¹Junak intok senu ankeles, tua utte'akai, bwe'u teta muina tetata benak a' toboktaka intok baweu ko'om a' jimaak inen jiakai:

—Ket jiba inien su, ka jikoliwaka, ousi wetnee ju'u bwe'u jo'araa

Babiloonia' teame. Intok jakwoo juni'i ka intok bittune —ti jiakai—.

²²Jakwoo juni'i ka intok aapa jiwai ama jikkajinaa. Intok kusiam intok kia sisi'iwook kusiam juni'i. Intok kia jita tekilta joame juni'i, kaabetune. Intok ju'u muina' teame ka intok ama jikkajinaa. ²³Intok kia jita tachiria juni'i, ka intok ama bitnaa. Intok jume' jujubeme pajko, ju'u jiwai ka intok ama jikkajinaa. Jume' ama jita nenkireeom, bat naatakai, aniat yeu tajtia eiyaawaka ta'eewan o'oben. Intok aniat, ka nanau machi yoemrata, ju'u ama yee sisibo'ue, a jita em joa'ue am bai ta'aak.

²⁴Bwe'ituk junama'a bwe'u jo'arapo jume'e, achai Liojta betana yeteu noktawakame, intok jume' aapo'ik yoemiawam juni'i, ama su'atuk. Intok si'imem jume' inim bwiapo kokokame, ama su'awakame benakai.

19 Iniat chukula, teekau, juebenam nau jiaame benasi ne jikkajak inen jiaame:

Aleluuya. Ju'u yee jinne'uwame intok ju'u aapo'ik eiyaawaka yo'oriwa'u, intok ju'u a' nesawee'u, si'ime itom achai Liojta lutu'uria.

²Bwe'ituk aapo junaen a' lutu'uriatuka'po aman, intok lutu'uriakai, jikot yee emo bittua.

Bwe'ituk aapo, juka' ka tu'i jamutta, ka tu'isi jikot a' tawaala.

Juka'a, jume' inim jiapsame, ju'u tua ka tu'ik a' joa'ue, am nasontekamta.

Aapo, jume' a' nesauri joame, ama su'awakame junuen am jujutrialala.

³Ket juchi inen jiaak:

—Aleluuya. Bwe'ituk ju'u, junaka'a beete'u, jiba betchi'bo tune.

⁴Jume' intok senu taka ama naikika yo'otaka ama jokame, intok jume' naikika ama jiapsame, tonommea ja'abweka, bwiau ko'om cha'aka intok achai Liojta yo'orek. Juka'a, jum che'a si'imem bepa yo'ota yeyesa'po katekamta. Intok inen jiaan:

—Tua junuentune. Aleluuya.

⁵Junak intok, aapo'ik yo'otaka a' kateka'a betana yeeu jiwai jikkajituk inen jiaakai:

Itom achai Liojta, a' yo'orine, si'ime eme'e, a' nesaurita joame.

Intok a' yo'ori ta'aame, kia jume' ka eiyaawame intok jume' eiyaawame juni'i.

Juka' Bwalata a' jupne' betchi'bo a' pajkoriawa'u

⁶Ketchia, jiawaita, watem juebenam nau jia'a benasi, intok ket nokaka a' jiwai, bawe ba'a biaktiam mayoau yumaka, kusisi am jia'a benasi jiaan, intok kusisi yuku jimaarim benasi ne jikkajak, inen jiaakai:

Aleluuya. Bwe'ituk ju'u itom achai Lios, si'ime utte'akame, i'an jaibu im bwiapo a' nesawee'uta a' teuwaan.

⁷Tua itom allea'u nat bepaasi itot aune.

Intok itom a' yo'oreka a'

baisae'uta tee a' teuwaane.

Bwe'ituk yuma'asuk ju'u taewai, juka' Bwalata a' jupnee'u.

Ju'u intok a' jubinee'u, jaibu tu'ulisi au ya'ari.

⁸ Aapo, ini'i tajo'ori lino'
 teamtae, tosaalaika intok
 beje'ewaekamtae ya'arita
 atteatuawak.
 Bwe'ituk ju'u lino' teame, jume'
 Liojta yoemiam, aapo'ik
 bichapo tu'isi am jiapsa'uta a'
 teuwaa.

⁹ Junak intok ju'u ankeles inen
 neu jiiak:

—A' ji'ojtenee: “Tua alleenee
 wame'e, juka' Bwalata a' jupne'
 betchi'bo a' pajkoriawa'u
 nunuwakame.”

Intok ket inen neu jiiak:

—Ini'i teuwaawame, tua
 lutu'uriapo, achai Liojta betana
 teuwaawaka weye.

¹⁰ Inepo, ju'u ankelejtau ne
 tonommea kiktek a' yo'oribaekai.
 Taa aapo inen neu jiiak:

—Kat junuen aane. Bwe'ituk inepo,
 jiba ele benasi ne achai Liojta
 betana tekilta jooa. Intok wate,
 jume' Krijitopo emak werim, jume'
 Jesukrijtota betana nok lutu'uriata,
 ka a' koptame benasia. Achai Liojta
 ala yo'orine.

Bwe'ituk ju'u lutu'uria,
 Jesukrijtota betana teuwaawakame
 juna'a, jume'e, achai Liojta betana
 lutu'uriata yeteu nokame, ju'u am
 aniam.

Ju'u tosaik kaba'i sime'u

¹¹ Junak intok, teekata au
 etapolaata ne bichak. Kaba'i intok,
 tosaalaika ama yeu machiak.
 Ju'u intoko aet yej simeme, a
 aet eetume intok Ka yee bai
 tatta'aame ti teakan. Aapo'ik,
 a' yo'o nesawe' betchi'bo intok
 lutu'uriaka nassuawamta a' joa'

betchi'bo junen teakan. ¹² Junae
 pusiwam tajim benasi tachiriakan.
 A' kobawat intoko, jitae ya'arim
 bu'uuum aet jo'ariakan. Team intok
 aet ji'ojteitukan. Aapo jiba amet
 ju'uncan. ¹³ Ju'u a' tajo'oriwa, sik
 saala, ojbopo yoka'ita benaekan.
 Intok iniae, jume' team, ju'u
 Liojta betana nooki, ti teakan.

¹⁴ Iniat cha'aka, jum teekau jume'
 sontaom kaaten, lino' teamta
 beje'emta, tojsassaalaik tajo'orekai.
 Tojsassaalaim intok kakkaba'ekai.

¹⁵ Inia tenpo, tebe kuchi'im,
 bwawika yeu weyen. Junuen
 inimmea si'ime ka nanau machi
 yoemrata jiokot ya'a betchi'bo.
 Intok junammeu, sisi'iwook baarata
 jipuemta benasi machika, junae am
 saweka ameu yo'otune. Intok achai
 Lios, si'ime utte'akamta betana,
 aapo'ik amemak tua ka allea'u
 betchi'bo, ae betana weyemta,
 jiokot bem annee'u am bittuane.
 Senuk, pa'asim ba'awa'ubaeka
 amet a' chep chepte'e benasia.

¹⁶ Intok ini'i, a' tajo'oriwat intok a'
 wokimmet, ime'e team weiyaan:
 “Si'ime che'a yo'o ya'arim bepa
 intok si'ime yo'o yaa'uchim bepa
 yo'otaka nesaweme”, ti jiame.

¹⁷ Ankelejta intok ket, ta'at
 weyekamta ne bichak. Juna'a,
 si'ime aniat naj kateme,
 wikitchimneu kusisi amet chaek:

—A'abo em kaate intok achai
 Liojta, jum ji'ibwa i'a'po nau yajine
 —ti jiiak—. ¹⁸ Junuen jume' che'a
 yo'o ya'arim, jume' sontao yo'o
 yaa'uchim intok jume' kaabeta
 majjaeme, kaba'im intok jume'
 amet joo sasakame, wakajta
 enchim bwa'ane' betchi'bo. Intok

kia si'imem, jume' tetekokame oo jume' ka tetekokame juni'i, jume' eiyaawame oo jume' ka eiyaawame juni'i bwa' betchi'bo.

¹⁹Junak intoko, juka' naikim wokekamta intok, aniat si'ime jume' che'a yo'o ya'arim, bem sontaommake, nau emo tojilame ne bichak. Junuen juka' kaba'ekamta, intok si'ime jume' aamak kateme beje'eka nassua betchi'bo nau emo tojilamtakai. ²⁰Ju'u intok naikim wokekame bwijwak. Ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaamta make. Ju'u, aamak aneka, ae bichapo machilaata, ka a jootu machik yaakame. Junae machilaatae a' yaaka'ue, ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaame, jume'e, ju'u naikim wokekamta betana machilaata mabetakame intok juka' ale benasi ya'arita a' yo'orekame, am bai ta'aalaturan. Intok juna'a naikim wokekame intok kia ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaame juni'i, jiapsaka, taji, asupreka beete'u ko'om wo'otawak. ²¹Ju'u intoko wate yoemra, ju'u kaba'it yej simemta tenpo, jume' kuchi'immea yeu sikammea, su'atuk. Intok si'ime jume' wikitchim, juname'e bwa'aka, joboak.

Jume' senu miil wasuktiam teame

20 Iniat chukula intok, ket senu ankeleja, teeka betana ko'om weyemta ne bichak. Unnaa mekka ko'om wojo'oriata, juka' bwe'uuk ae a' pattita, a' etapo betchi'bo, lutu'uriakamta. Intok bwe'u sisi'iwook wikiam mampo

weiyaamta. ²Ini'i ankeles ket, juka' sikiika woo busanim kobakamta bwisek. Waka'a che'a bat naataka bakottuka'uta, juka' bebeje'erita intok yee bai tatta'aamta. Intok junaka'a a' sumak, senu miil wasuktiam am simsu'upo tajtia.

³Inika'a, jum bwia wojo'oku ko'om a' jimaak, junama'a a' pattakai. Intok ju'u ae a' pattaka'ut, machilaata yaak, junuen ka a' etapotune' betchi'bo. Junuen, si'ime aniat juka' yoemrata, ka intok a' bai tatta'aane' betchi'bo, senu miil wasuktiam simsu'utajtia. Intok juname'e wasuktiam simsuko, utte'a, juchi chuubaa a' su'u tojine'po.

⁴Sep ket, yo'owem ama jojoye'um ne bichak. Intok junammet, jume' yee ya'uraa bittua betchi'bo lutu'uriatuawakame ama jookan. Ketchia ne am bichak, wame'e, achai Liojta nok lutu'uriata, juka' Jesukrijtota betana lutu'uriata bem teuwa betchi'bo, koba chuktawakame. Inime'e, juka' naikim wokekamta intok kia juka' ale benasi ya'arita juni'i, ka a' yo'orek. Intok kia mampo oo koba meje'eku juni'i junae betana machilaata ka a' mabetakame. Inime'e jibijtekame ne bichak. Intok Jesukrijtotamak, senu miil wasuktiammeu tajtia, nesawekame.

⁵Ini'i juna'a, che'a bat ju'u yee jibijtetuawakame. Taa waate, jume' kokkoarim, ka jibijtek. Chukula, juname'e senu miil wasuktiam simsuk ala, jibijtekai.

⁶Tua alleenee intok wepulsu, tua achai Liojta betana yoemiarimtune, wame'e che'a bat, yee

jiabijtetuawaka'po jiabijteneeme. Junammeu, chukula jiba betchi'bo bem kokkonee'u kaachin ameu yuma'ane. Ala bempo, Jesukrijto intok achai Liojta betana, tekiaka, yee nokriane. Intok senu miil wasuktiam sime'u tajti aamak nesaune.

⁷Jume' senu miil wasuktiam simsuko, ju'u bebeje'eri, a' eta'ipo yeeu su'u tojinaa. ⁸Intok juna'a, aniat, si'ime yoemrata, a' bai ta'a' betchi'bo yeu weene. Makook teamta intok juka' Kook teamta am bai ta'aabaekai. Intok juname betana jume' sontaom am nassuane' betchi'bo. Bawepo ju'u se'eta benasi, ka a na'ikiatu maisi juebenam. ⁹Junuen san juname'e si'ime aniat betana aman jikau nau yajak. Intok juka'a, Liojta yoemiam ama jiapsa'uta, intok ket juka' bwe'u jo'arata, aapo'ik Liojta nake'uta nau kontak. Taa ju'u achai Lios, teeka betana, tajita ko'om simtuak intok junaen, jume' a' beje'eme tokti si'imem tayakai. ¹⁰Ju'u intok bebeje'eri, juname'e bai ta'aakame, taji, asupreka jiba beete'u ko'om jimmaatuk. Juka' naikim wokekamta intok juka'a, ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta nokakamta mak nau bem ko'om wo'otawaka'po. Junama'a jikot ya'atune, tukaariat intok taewait naa buustia jiba betchi'bo.

**Tosaika, che'a yo'ota
kateka'abichapo, yee
ya'uraa bittuawame**

¹¹Junak intoko, bwe'uuka, juka' che'a yo'ota ama yeyesa'uta, trossaalaik ne bichak. Junama'a

intok, juka' ama katekamta ne bichak. Jum junae ane'ebichapo, ju'u bwia intok ju'u teeka, sejtul wechiapo ama kaitatuk. Intok juname'e ka jak intok ju'uneiyaatuk. ¹²Jume' kokkoarim intok ne bichak, jume' eiyaawame intok kia jume' ka eiyaawame juni'i jiabijtelamtakai. Intok achai Liojta bichapo ja'abwakame. Jume' liprom, ammea bem ya'uraa bittuane' betchi'bo, etapowak. Intok ketchia juchi senu lipro, jume' jiba yuu jiapsame ama ji'ojteim ket etapowak. Juname'e kokkoarim, ya'uraa bittuawak, jita bem ya'ariaka'po amani, junama'a liprompo ame tana a' ji'ojteituka'a benasia. ¹³Jume' kokkoarim, jum bawepo ane'um ama yeu sajak. Intok jume' bwiapo ma'arimtuka'um, ama yeu sajak. Intok si'ime ya'uraa bittuawak, we'epulaka, jita bem ya'ariaka'po amani. ¹⁴Sep, jume' ka tu'isi tawaka kokokame, intok jume' bwiapo mekka ko'om jipu'uwa'um, jum tajita, jiba beete'u ko'om wo'otawak. Ini'i tajita jiba beete'u juna'a, woi si'ime ju'u jiba betchi'bo kokkowame. ¹⁵Junama'a intok ket ko'om wo'otawak si'ime jume'e, jum ji'osiam jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo, ka ama teuwakame.

Bemela teeka intok bemela bwia

21 Chukula ket, teekata intok bwia bemelak ne bichak. Bwe'itik ju'u teeka intok ju'u bwia, bat naataka ju'unakteim, jaibu kaita tukan. Intok kia ju'u bawe juni'i kaita tukan. ²Inepo, Joan teame, juka' Liojta betana atteari, bwe'u jo'arata aapo'ik eiya'uta, juka'

bemela Jerusalem teamta ne bichak. Inika'a Liojta kateka'po betana, teeka betana ko'om weyemta. Inili, si'imeku yuma'isi tu'uteitakai, senu bemeta, kunabaeka, ju'u a' kunabae'u betchi'bo tutu'ulisi au a' a'anaalaatuka'a benasia machikai. ³Teeka betana intok jiawaita utte'akamta ne jikkajak, inen jiamta:

—A' ju'uneiyaane, ju'u Lios, jume' bwiapo jomemmak jiapsa. Juname'e intok aapo'ik betana yoemratune. Intok jiba Lios, aapo amemak anne. Junuen junammeu Liojtu betchi'bo. ⁴Ju'u achai Lios, juname'e, ka intok am bwanne' betchi'bo am aniane. Intok ju'u kokkowame kaita intoko tune. Intok kia opoam wo'otawame juni'i, jita betchi'bo ka yantelwame intok kia jita ko'okosi maachikai juni'i kaita intoko tune. Bwe'ituk si'ime ju'u bat naataka ayuka'u, jaibu simasuk.

⁵Junak intok ju'u, jum yo'o ya'arita yeyesa'po katekame inen jiiak:

—A' ju'uneiya'e, inepo ne si'imeta bemelasi a' jooa.

Intok ket inen jiiak:

—A' ji'ojtene, bwe'ituk inili teuwaawame, tua lutu'uria, intok a aet eetuwa —ti jiiak.

⁶Chukula ket inen neu jiiak:

—Jaibu chupsuk. Inepone juna'a, ju'u che'a si'imeta naatek naateka intok che'a chukula juni'i, ju'u jiapsineeme. Jume' leetam Alpa intok ju'u Omeka teame benasia. Juka' nee betana tu'ik waatamta, jiba betchi'bo au tu'uwatunemta inepo ne a' bittuane, kaita au waatakai. ⁷Ju'u, juka' ka tu'ik

koba'ika yeu sikame, si'imeta inika'a au a' na'ikiatuka'a benasi a' mabetne. Inepo intoko, ae betchi'bo Liojtune, aapo intoko in yoemiatune —ti jiiak—. ⁸Taa jume' nanawiam, jume' Liojta ka soal ta'aame, jume' ka tu'ik tiusi machik joame, jume' yee sussu'ame, jume' tatta'abwi jaamuchimmak emo tu'ureme, jume' yee siboka yee jittowamta weetuame, jume' ka lutu'uriapo liosim yo'oreme, intok si'ime jume' ka lutu'uriata teuwaame, inimmeu tajita, asupreka jiba yuu beete'u bem yajinee'uta ameu chupne. Iniamak woisi jiba betchi'bo kokkoneekai.

**Ju'u bemela bwe'u jo'araa,
Jerusalem teame**

⁹Junak intoko, woo busanika jume' ankelesim, lu'utineeka, chukula juka' ko'okoata woo busan bweja'im benampo tapunika a' weiyaame betana, senu neu siika intok inen neu jiiak:

—A'abo weye —ti neu jiiak—, ineponee intok, juka' kunabaemta ne enchi bittuane, juka' Bwala' teamta jubinee'uta.

¹⁰Liojta tu'u jiapsi betana in bittuawaka'po intok, ju'u ankeles, senu kawiu, mekka jikau nee nuk siika. Intok bwe'u jo'araa, Liojta betana Jerusalem teakai, teekau, Liojta betana ko'om weyemta nee a' bittuak. ¹¹Juna'a bwe'u jo'araa, achai Liojta tachiriae mamachiakan. Ju'u intoko a' beojkoeka'u, tetata tu'isi ujyoik benaekan, teta jaspe' teamta, naj mamachiaka'abenakai. ¹²Junae bwe'u jo'araata konila, bwe'u teta

korata, mekka jikatchika weyekan. Woj mamni ama wooim, intok, aman yeu rejtiwa'um jipuen. Intok jum, ama yeu rejtiwa'abe'ekatanya, ankelesim we'epulaka ja'abwekan. Intok junama'a, Ijra'el tuka'uta yoemrata betana, woj mamni ama wooi a' yoemiam, jume' bem team ji'ojteimtukana. ¹³Ta'ata yeu we'e betana bajireakan jume' ama yeu rejtiwame. Intok norte betana intok baji. Ta'ata ama weche'u betana intok baji. Sur betana intok bajikai. ¹⁴Juna'a bwe'u jo'araata teta kora, woj mamni ama wooi, tetam nawakan. Bwala' teamta betana, jume' woj mamni ama wooi yeu pu'arim, yeteu bittuarim, bem team junammet ji'ojteim.

¹⁵Ju'u ankeles, neu noka'u, bakata benak, sawai tomie ya'arita jipuen. Junuen juka' bwe'u jo'araata, jume' ama yeu rejtiwame intok ae konila juka' teta korata ae am tamachia betchi'bo. ¹⁶Ju'u bwe'u jo'araa konila, naarekesi naikim tebeakan. Ju'u a' tebea, jiba a' bweka beepaniakan. Ju'u ankeles, junaka'a bwe'u jo'araata ju'u bakata benakue a' tamachiak. Juna'a intoko, wooi miil intok ama naiki siento kilometrom jipuek. A' tebea, jikau bicha intok kia a' bwekawa juni'i, naarepaniakan. ¹⁷Chukula ket juka' teta korata, jikau bicha a' tamachiak. Juna'a intoko baji taka intok ama naiki metrokan ju'u tamachiawamta, juka' ankelejta sawa'uta, inim jaisa a' sawaawa'a benasi weyekai.

¹⁸Junae, ju'u bwe'u teta kora ujyoi teta jajpe' teamtae benakue ya'aritukan. Ju'u bwe'u jo'araa

intok, sawai tomi ausu'liaka bikriota benasi naj mamachikai.

¹⁹Jume' tetam junae bwe'u teta korata amet nawaka'um, si'ime ka nanau machika tutu'uli tetamnea, ujyoi ya'aritukan. Che'a bat ju'u senu teta, jajpe' teamtae. Intoko iniamak woika, ju'u teta, sappiir' teamtae. Intoko, iniamak bajika teta aakata' teamtae. Intok iniamak naikika, teta ejmeralla' teamtae. ²⁰Intok iniamak mamnika, teta onise' teamtae. Intok iniamak busanika, kornaliina' teamtae. Intok iniamak woo busanika, krisoolito' teamtae. Intok iniamak woj naikika, beriilo' teamtae. Intok iniamak batanika, topaasio' teamtae. Intok iniamak woj mamnika, krisopraasa' teamtae. Intok iniamak woj mamni ama wepu'ulaika, jasinto' teamtae. Intok iniamak woj mamni ama woika, amatijta' teamtae. ²¹Woj mamni ama woika jume' ama yeu rejtiwame, woj mamni ama woi, bawepo koyo tetamtukan. We'epulaka juname'e ama yeu rejtiwame, seej chukti, wepul koyo tetae ya'atukan. Ju'u intoko bwe'u jo'araapo che'a bwe'uuk bo'o, aet aman kikkimuwame, sawai tomi ausu'likue ya'atukan, bikriota benasi naj mamachikai.

²²Junama bwe'u jo'araapo, kaita te'opota ne bichak. Bwe'ituk ju'u achai Lios, si'ime utte'akame, te'opota yej'ea'po ama katekan. Intok ket ju'u Bwala. ²³Juna'a bwe'u jo'araa, ta'ata betana intok kia mala mechaata betana juni'i, tachiriata ka a' waata. Bwe'ituk jiba aapo'ik achai Liojta betana ju'u tachiria aet mamachi, intok ju'u

Bwala ket junaen tachiriatukan.
²⁴Ka nanau machika ju'u yoemra jinne'uwakame, junama'a bwe'u jo'araapo a' tachiria machiku naj katne. Intok jume'e, inim che'a yo'oya'arim junae che'a yo'otau emo su'u tojinee a' yo'orekai. ²⁵Junae, jume' ama yeu rejtiwame taewapo ka e'etanaa. Intok junama'a kaita tukaariatune. ²⁶Junama'a si'ime ka nanau machi yoemrata betana, eiyaawaka, bem yo'ori'eewa'uta, junama'a yo'otau emo su'u tojak, a' yo'orekai. ²⁷Taa jita juni'i, ka tu'ika ka aman yuma'ane. Intok kia jabetaka juni'i, ka tu'ika, ka bibit machik joame, oo ka lutu'uriakamta bo'o jooriame ka aman kibaktuanaa. Ala jume'e, liprom, Bwalata jipue'po jume' jiba yuu jiapsineeme ji'ojteim jiba aman yajine.

22 Junak intoko, ju'u ankeles, batweta kalajkok nee bittuak, jiba yuu jiapsi betchi'bo, ba'akamta. Juna'a, bikriota benasi naj mamachiakan. Intok ju'u, achai Liojta intok ju'u Bwalata, yo'otaka a' kateka'a betana yeu bo'okan. ²Junama'a, bwe'u jo'araapo, bwe'u bo'ot, aet aman kikkimuwa'ut nasuku intok jum batwepo, nau bicha a' mayoammetchi, jume' juyam jiba yuu jiapsiwamta yee makame ama yo'otun. Wasuktiapo, woj mamni ama woisi tatakakai. Chikti metpo tatakan. Jume' intoko, junae juya sawam, inim ka nanau machi yoemrata, emo inne'etetua betchi'bo, jittoa. ³Junama'a, kaita intok aunee ju'u ka tu'iku chupiatuneeme. Achai Lios intok ju'u Bwala, bempo junama'a bwe'u

jo'araapo, che'a yo'otaka ama joone. Intoko, jume' aapo'ik yeu pu'arim, a' tekilwata joaka a' nak yo'orine. ⁴Juname'e, tua aamak aneka a' bitnee juka' Lios achaita. Intok junae team, bem koba meje'eku a' jipu'une. ⁵Junama'a kaita intok tukaariatune. Jume' intoko, junama'a jiapsame, tajita amet tachirianemta ka waatane. Intok kia ta'ata juni'i, bwe'ituk ju'u achai Lios amet tachiriane. Intok juname'e jiba yuu betchi'bo ama nesaune.

Ka bu'uuka be'ee, Jesukrijtota a' nottinee'u

⁶Chukula ket ju'u ankeles inen neu jiiak:
 —Ini'i teuwaawame, tua lutu'uria intok a aet eetuwa. Ju'u intoko achai Lios, jiba aapo, jume' aapo'ik betana ju'uneetuawaka yeteu noktuawame ju'u amemaktuka am aniamme, aapo, juka' ankelejta yeu bittuala, junuen juka' lauti yeu weenemta, jume' aapo'ik betana yeteu noktuawame, a' ju'uneiyaatua' betchi'bo.

⁷—Lauti ne a'abo weene.

Tua alleenee wa'a, Liojta betana nok lutu'uriata nok jikkajame. Juka' inim lipropo ji'ojteita.

⁸Inepo Joan teame inika'a weemta ne jikkajak intok ne a' bichak. Chukula intoko inika'a jikkajisuka intok a' bitchukai, junae ju'u ankelejta junaka'a nee tejwaakamtau ne au tonommea kikteke junuen a' yo'oribaekai. ⁹Taa juna'a:

—Kat junuen aane —ti neu jiiak—.
 Bwe'ituk inepo, achai Liojta betana

ne tekilta jooa, jiba ele benasia intok jume' Krijtopo emak werim, jume' achai Liojta betana yeteu noktuawame, intok si'ime jume'e, inim lipropo juka' ji'ojteita a' nok jikkajame benasia. Achai Liojta ala yo'orine.

¹⁰Inen ket neu jiiak:

—Ka empola a' ju'uneiyaanee juka' Liojta nok lutu'uriata inim lipropo ji'ojteita. Bwe'ituk jaibu yuma'aseka weye ju'u taewai, inika'a si'imeta aet chupnee'u. ¹¹Junuen san, juka' ka tu'ik joamta, ka tu'ik a' joa'u betana ka au suuane. Ju'u intoko, tiusi machik ka tu'ik joame, junaka'a ka a' koptane. Taa ju'u intoko, tu'ik bo'o jooriame, junaka'a a' joone. Ju'u intoko, wepulsi, achai Liojta betchi'bo jiapsame, junaka'a ka koptane.

¹²—Jeewi. Lauti ne a'abo weene. Intok inepo, ne a' weiyaa, we'epulaimmeu am mik betchi'bo, jita bem ya'ariaka'po aman.

¹³Ineponee juna'a, si'imeta naatek naateka intok ju'u che'a chukula juni'i, jiba jiapsineeme. Jume' leetam Alpa intok ju'u Omeka teame benasia.

¹⁴Tua alleenee jume'e, Liojta mak emo tu'uteka, ka tu'ika kaita joaka jiapsame. Junuen, ju'u juya, jiba yuu jiapsiwamta yetet autuamtai lutu'uria betchi'bo. Intok ket, bwe'u jo'araau, aman kikkimuwa'po luula a aman bem kimune' betchi'bo.

¹⁵Taa pa'akun tawane, si'ime jume' ka tu'ika ka bibit machik joame, intok jume' yee sibowamta bo'o jooriame. Intok jume'e, tatta'abwi jaamuchimmak emo tu'ureme. Intok jume' yee sussu'ame. Intok

jume'e, ka lutu'uriapo liosim yo'oreme. Intok si'ime jume'e, juka' aa noki'ichiata eiyaaka intok a' bo'o jooriame.

¹⁶—Inepo Jesuj teame, ne betana in sawe'uta, ankelejta aman bittuari. Junuen inika'a si'imeta, jume' nee sualeka nau emo totojame am ju'uneiyaatuane' betchi'bo. Inepo ne juna'a, ju'u che'a bat naataka yo'o ya'arita, Labiituka'utat yeu simria. Intok inepone juna'a ju'u choki, mekka machika, ketwoo yeu weamamta benasi maachime.

¹⁷Ju'u, Liojta betana tu'u jiapsi intok jume' a' sualeka juka' Bwalata a' kunakame benakai:

—A'abo weye —tim jiia.

Intok ju'u a' jikkajame:

—A'abo weye —ti ket jiune.

Ju'u intoko ji'ipeame, intok am waatame, a'abo sikaa, ba'am, jiba yuu jiapsiwamta yee makame, kia beja am ji'ine.

¹⁸Si'imem jume'e, juka' Liojta nok lutu'uriata, inim lipropo ji'ojteita a' jikkajame, inika'a ne am ju'uneiyya i'a. Jabetaka juni'i, inia weyemtamak watek aamak a' kuutako, ju'u achai Lios, juka' tua ka tu'ika, ko'okoata inim lipropo ji'ojteita, che'a juni'i naa buusti a' bittuane. ¹⁹Intok kia jabetaka juni'i, Liojta betana nok lutu'uria, inim lipropo juka' ji'ojteita, jita juni'i yeu tawaako, ju'u achai Lios, inika'a inen anemta, jume' liprom, jum jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo, intok kia jum bwe'u jo'ara, Liojta yeu pu'aripo juni'i, yeu a' tawaane. Inime'e, inim ji'ojteipo ju'u au na'ikia'ea'u betana.

²⁰Ju'u, inika weyemta a' ju'uneiyya tebome, inen jiia:

—Jeewi, lauti ne a'abo weene —ti jiiia.
Inepo intok inen jiiia:
—Tua junuentune. Lauti a'abo
weenee, yo'owe Jesukrijto.

²¹ Ju'u itom yo'owe Jesukrijto,
ju'u aapo'ik betana tu'ikue
enchim si'imem alleetwane. Tua
junuentune.